

SZAKDOLGOZAT

Biró Dóra

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Tájrendező és kertépítő mérnöki alapképzési szak

**Az újbudai Bikás Park története, jelenlegi állapotának
bemutatása és fenntartása**

Belső konzulens: Takács Katalin
egy. adjunktus

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Kertművészeti és
Kertépítészeti Tanszék

Készítette: **Biró Dóra**

Budapest

2023

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS ÉS CÉLKITŰZÉS	1
2	A PARK KONTEXTUSA A VÁROSI SZÖVETBEN	2
2.1	ELHELYEZKEDÉS, LEHATÁROLÁS	2
2.2	MEGKÖZELÍTÉSE	2
3	A BIKÁS PARK ÉPÍTÉSTÖRTÉNETE	4
3.1	TELEPÜLÉSTÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS	4
3.2	GYÓGYVIZES FORRÁSOK A MAI BIKÁS PARK TERÜLETÉN	4
3.3	A KELENFÖLDI LAKÓTELEP ÉPÍTÉSE	5
3.4	BIKÁS PARK TÖRTÉNETE	8
3.5	4-ES METRÓ ÉPÍTÉSE:	10
4	BIKÁS PARK FELÚJÍTÁSA.....	12
4.1	BUDAPESTI LAKÓTELEPEK ZÖLDFELÜLETEIRŐL	12
4.2	LAKÓTELEPI ZÖLDFELÜLETEK FEJLESZTÉSI CÉLJA	12
4.3	A FELÚJÍTÁS ELŐZMÉNYEI	13
4.4	RÉGI BIKÁS PARK KONKRÉT KONFLIKTUSHELYZETEI	13
4.5	A FELÚJÍTÁS TERVEI	13
4.6	A FELÚJÍTÁS MENETE.....	15
5	A BIKÁS PARK ARCULATA	16
5.1	FUNKCIÓK ÉS TÉRSZERKEZET	16
5.2	NÖVÉNYZET	18
5.3	VÍZARCHITEKTÚRÁK	18
5.4	ÚTHÁLÓZAT ÉS BURKOLATOK	19
5.5	A PARK DOMBORZATA	19
5.6	BIKÁS SZOBOR.....	21
5.7	SPORTPÁLYÁK	21
5.8	PIHENŐKERT	22
5.9	JÁTSZÓTÉR ÉS MÁSZÓKAPARK	22
5.10	KUTYAFUTTATÓK	23
5.11	ÉPÜLETEK A PARK TERÜLETÉN	23
5.12	VAHOT UTCAI PIAC	23
5.13	UTCABÚTOROK, BERENDEZÉSI TÁRGYAK	24
5.14	KÖZVILÁGÍTÁS.....	24
5.15	A FELÚJÍTÁS ÖSSZEGZÉSE	24
5.16	A FELÚJÍTÁSTÓL NAPJAINKIG.....	24
6	JELENLEGI FENNTARTÁS BEMUTATÁSA	26
6.1	A PARKFENNTARTÁSRÓL	26
6.2	FENNTARTÁSI PROGRAMOK	27
6.3	A DEERGARDEN BEMUTATÁSA	28
6.4	FENNTARTÁS A QTA-VAL	30
6.5	FENNTARTÁSI MUNKÁLATOK.....	32
7	KÉRDŐÍVES KUTATÁS	37

8	KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	40
9	ÖSSZEGZÉS	42
10	IRODALOMJEGYZÉK	44
11	MELLÉKLETEK.....	49

1 Bevezetés és célkitűzés

A Bikás park Kelenföld egyik legkedveltebb szabadidő- és sportparkja, ami Budapest XI. kerületében terül el 8,13 hektáron. (Google Earth) Nevét a közepén található dombon álló szürkemarhákat ábrázoló szoborcsoportról kapta. A parkot eredetileg a kelenföldi lakótelep lakóinak rekreációs helyszínének építették, azonban napjainkra már jelentős szereppel bíró csomóponttá nőtte ki magát. A 2014-es felújítás során esett át a legnagyobb változáson. Ekkor épült a 4-es metró állomása, ami a park nevét viseli és annak sarkában kapott helyet. Ezzel egyidőben maga a park is teljesen megújult, egy modern, vonzóbb és rendezettebb megjelenést kapott. A tágas gyepfelületek szabad mozgásra adnak lehetőséget és a domboldal télen szánkózásra. Számos sportpályával bővült a park, valamint új játszótérrel, kutyafuttatókkal és a közkedvelt Kacsás-tóval. A lakosság valamennyi korosztályának kedvez a park, mely funkciók csoportok térben jól komponálva kerültek elhelyezésre. (Jolsvai A., 2018)

Napjainkban a park nagy népszerűségnek örvend. A kerület lakói aktívan használják szabadidős kikapcsolódásra, gyermekkel töltött együttlétre, sportolásra, és kutyasétáltatásra. Így különböző aktív és befogadó közösségek alakultak ki, ami hatalmas értéket képvisel manapság. Ezenfelül a park rendszeresen szolgál különböző rendezvények helyszínéül, mint az ARC kiállítás, gyermeknap, fesztiválok és koncertek.

Szakedolgozatom témáját személyes kötődés miatt választottam, ugyanis újbudai lakosként szabadidős programjaim gyakori helyszíne. Figyelemmel kísértem a park évszakonként változó különböző arcait, mindennapos fenntartását, a lakosság parklátogatási szokásait és a nagyszabású rendezvényeket. Dolgozatom egyik célja, hogy ismertessem a park és közvetlen környezete történetét és bemutassam régi arcát. A kétezres évek eleji átépítések folyamatát és elkészült, napjainkban is látható arcát átfogó leírással ismertetem. Kitérek a park fenntartására és ápolási szokásaira is, melyeket a DeerGarden munkatársai egy térinformatikai rendszer használatával tesznek átláthatóbbá és precízebb munkafolyamattá.

Kérdőívvel vizsgálom a közösség véleményét és személyes tapasztalatait a parkról. Ezeket a felmerülő problémákat vizsgálom, és javaslatot teszek kiküszöbölésükre, megoldásuk előmozdítására reális lehetőségek alkalmazásával.

2 A park kontextusa a városi szövetben

2.1 Elhelyezkedés, lehatárolás

Vizsgált területem Budapest főváros XI. kerületében található. Kelenföld városrész központi területén helyezkedik el.

A park keleti oldalát a Tétényi út határolja, délről a Vahot utca, északról, illetve nyugatról a Bártfai utca.

A park teljes területe 81287 m², vagyis 8,13 hektár, és kerülete 1230 m. (Google Earth)

2.2 Megközelítése

A park elsősorban Kelenföld lakóinak szabadidős tevékenységeinek kielégítésére, közösség formálására létesült, azonban napjainkban már egy jelentős szereppel bíró csomóponttá nőtte ki magát. A lakóközösség könnyen megközelíti a parkot akár gyalogosan, biciklivel vagy más sporteszközzel.

Tömegközlekedés szempontjából fontos szerepet tölt be a park. Elsősorban a 4-es metrónak szolgál megállóhelyül. Az Etele úton az 1-es villamos 2 megállójából is megközelíthető a park -Bikás park M és a Bártfai utca-.

Emellett a Tétényi úti 2 buszmegálló -Tétényi út 30, Bikás park M- is igen forgalmas, ahol közlekedik a 7-es, 58-as, 114-es, 153-as, 213-as, 214-es busz, illetve a 907-es éjszakai járat.

Az Etele út mentén is található 2 buszmegálló, a -Bikás park M-, itt a 689-es és 691-es Volánbusz, illetve a 901-es éjszakai busz közlekedik, valamint a -Bártfai utca-, ahol az 58-as, 901-es és 907-es járat áll meg. (BKK)

Gépjárművel is könnyen megközelíthető a park, ugyanis a Vahot utcában és a Bártfai utcában is van lehetőség parkolásra.

A Vahot utcai parkoló a „C” zónába tartozik, mely 8:00-tól 18:00-ig, 3 órás időkorlát keretein belül 300 Ft/óra díj fejében használható. A Bártfai utca a „D” zónába tartozik, mely 8:00-tól 18:00-ig, időkorlát nélkül igénybe vehető 200 Ft/óra díj befizetés fejében. Mindkét terület tulajdonosa Budapest Főváros XI. kerület Újbuda Önkormányzata. (Újbuda Parkolászemeltető)

A park rendelkezik Mol Bubi közbringarendszer gyűjtőállomással, valamint mikromobilitási ponttal. Ez lehetőséget biztosít Mol Bubi bicikli, Bird, Tier, Whoosh, és Lime roller használatára. Ezek a pontok a metró kijárat mellett találhatóak.

3 A Bikás park építéstörténete

3.1 Településtörténeti áttekintés

Budapest főváros XI. kerületében, az egykor Bibic-telepnek nevezett területen foglal helyet a mai Kelenföld. (Domonkos, 2021) Északon a Gellért-hegy, Lágymányos és Szentimreváros, keleten a Duna, nyugaton Sashegy, Sasad, illetve Őrmező, délen pedig Albertfalva és Kelenvölgy határolja. (Újbuda: Kelenföld)

Kelenföld területe 7.43 km², teljes népessége 52.474 fő, lakások száma pedig 30.085.

(OpenStreetMap) (KSH)

Területét a két világháború között kezdték el beépíteni. Ekkor még mocsaras, vizenyős terület volt itt, a sok vízi madárról kapta a Bibic-telep nevet.

1934-re már 3-4000 főre növekedett a lakosok száma. Elsősorban tisztviselők, iparosok, kereskedők és ipari munkások lakták. Törmelékkel és városi szeméttel töltötték fel telkeiket, ezzel védekezve a vizenyős talaj ellen. Ekkor már kiépítették a villany- és vízvezetéseket, azonban még nem rendelkeztek utakkal, csatornákkal és egyéb közművekkel. (M. D. dr.,1934)

3.2 Gyógyvizes források a mai Bikás park területén

Kelenföldön és Lágymányoson Schleisz György budai polgár fedezte fel a keserűs hideg ásványvizeket 1852-ben. Jelenlétük oka, hogy a leszívargó víz nem talál lefolyást a vízálló alaprétegen át, így vagy felfakad, vagy összegyűlik közel a földfelszín alatt. (Edvi I., 1896)

Ezen források közül három, név szerint a Heinrich-, Szent István-, és a Deák Ferenc-forrás esett a mai Bikás park Tétényi út felőli területére. A Széchenyi-forrás a Tétényi út- Bártfai utca sarkán foglalt helyet, és a legnagyobb népszerűségnek az Erzsébet-forrás örvendett, ugyanis ez az akkori Erzsébet sósfürdő területén helyezkedett el. (Újbuda Retro)

A Kelenföldi források története úgy szól, hogy Schleisz György, sváb gazdaember kutakat ásott e területen zöldségtermesztés céljából. A vizet keserűnek ítélték, és csak később egy arra járó úrihölgy keltette fel figyelmét a gyógyvízre. 1853-ban megtörtént a vegyelemzés és egy évvel később Unger Ferenc gyógyszerész tulajdonába vette a területet és felépítette az Erzsébet sósfürdőt.

1854-ben Köffinger Rudolf, Frenreisz Ferenc és Löblin Ignác városi főorvosok ajánlották a gyógyvizet gyomor- és vastagbélhurut, szorulás, máj-epebajok, mozgásszervi panaszok esetén, és idült bőrbetegségek kezelésére. Egyaránt ajánlották ivókúra és fürdőkezelés formájában is.

Unger Ferenc halála után Mattoni Henrik császári tanácsos vette birtokába a fürdőt és a forrásokat. Ekkor nagyszabású fejlesztésekbe kezdett, többek között egy Ybl Miklós által tervezett új fürdőépülettel bővült a komplexum. (Péteri M., Back F., 2000)

A kutakból a gyógyvizet gőzgépekkel szivattyúzták ki és juttatták fel a gőzzel melegített tartályokba.

A forrásokból fakadó vizet palackozva, Budai Király Keserűvíz néven forgalmazta a Monarchia területén és Nyugat-Európa több országába is. (Újbuda Retro)

A fürdő az első világháború előtti évtizedekben élte fénykorát, ekkor népszerű üdülő- és gyógyhelynek számított a budapesti lakosok körében.

1938-ban az Országos Társadalombiztosító Intézet tulajdonába került. (Péteri M., Back F., 2000) Ebben az időben 9 kút üzemelt, azonban már csak fürdőzés céljából, ugyanis a fürdő környezetében egyes telkeken kerti gazdaságok üzemeltek, és az erősen trágyázott talaj miatt nem minősült a gyógyvíz elég tisztának ivókúra felhasználására. (Horusitzky H., 1938)

A felszíni kutak vízhozama folyamatosan csökkent, azonban 1943-ban 49 fokos termálvizet találtak 500 méterre a felszín alatt. Ez újabb fellendülést adott volna a fürdőnek, azonban ez megrekedt, mivel úgy döntöttek nagyobb szükség van e városrészen egy általános jellegű kórházra. 1950-ben megnyitott a Fővárosi Tanács Tétényi úti Kórháza, ez ma a Szent Imre Kórház. (Péteri M., Back F., 2000)

A lakótelep és Bikás park épülésével a forrásokat vélhetőleg lefolyatták és feledésbe merültek. (funiQ)

3.3 A Kelenföldi lakótelep építése

1960-ban kezdték meg az új lakótelep építését az ötéves tervben a volt Bibic-telep helyére. Házgyári-paneles technológiával tervezték felépíteni az új lakótelepet. 10 és 15 emeletes öntöttbeton technológiájú épületeket terveztek.

A terület korábban szeméttelep és lápos terület volt, így a magas talajvíz hátráltatta az építkezést. 1966-ban kezdték el a panelek szállítását. Ez évben kezdődtek el a munkálatok, először egy 180 lakásos épülettel. (Domonkos Cs., 2021)

Zilahy István, a kelenföldi lakótelep egyik vezető tervezője így nyilatkozott 69-ben:

„A Tétényi út és az Etele út négy részre osztja a városrészt, s egyben négy építési ütemre. A negyedekben külön-külön átlag 1800—2200 házigyári lakás épül, vagyis Kelenföld évente avathat egy-egy új körzetet.” -

1969 októberében a lakóterv igazgatóhelyettese, dr. Fekete Ede így nyilatkozott a Magyar Hírlapnak:

— „Kelenföld nem biztosít lakóinak urbánus életet. Azt nyújtja, amire hivatott: kényelmes, komfortos életet. Egy gyárral, egyféle technológiával nem csinálhatunk különösebb csodákat az utcákon, a csoda inkább a lakásokban várja a lakókat. (...) A nehezén, a panelek összeszerelésén, a gépészeti munkákon már túl vannak. Sőt, kész a parketta is, s a falakon már ott a lemosható, elegáns tapéta. A lakás szobája tágas, ablakai sohasem lesznek haragban a fényvel. Beépített konyha gáztűzhellyel, fürdőszoba állandó hideg-meleg vízzel, beépített szekrények, s a lakásokban, de még a lépcsőházban is a közismerten megbízható távfűtés szolgáltatja a meleget. „ (Benedek I., 1969)

Az eredetileg tervezett Kelenföldi lakótelep építése 1983-ban ért véget. Belső részén zöldterületet alakítottak ki. Ezt tízszintes sávházak övezik, illetve 15 emeletes pontházak is elhelyezésre kerültek.

1983-ig összesen 9387lakást adtak át. Ezzel egyidőben a kerületben további lakótelepek épültek, összeolvadva a Kelenföldivel. (Domonkos Cs., 2021)

Kétmilliárd forintot költött az állam a lakótelepre- írta a Magyar hírlap. (Benedek I., 1969)

Kelenföld központjának magát a Bikás parkot tervezték. Állítólag a rossz talajviszonyok miatt nem került beépítésre. 1974-1979 között épült meg a park mellé a Kelenföld Városközpont. (Domonkos Cs., 2021)

A lakótelep építése erőltetett ütemben zajlott, így háttérbe szorultak a kiszolgáló létesítmények kivitelezése.

1969 tavaszán a Fővárosi Tanács elfogadta a Kelenföldi Városközpont beruházási-, és programtervét, azonban a teljes beruházás csak 10 évvel később készült el. Zilahy István és

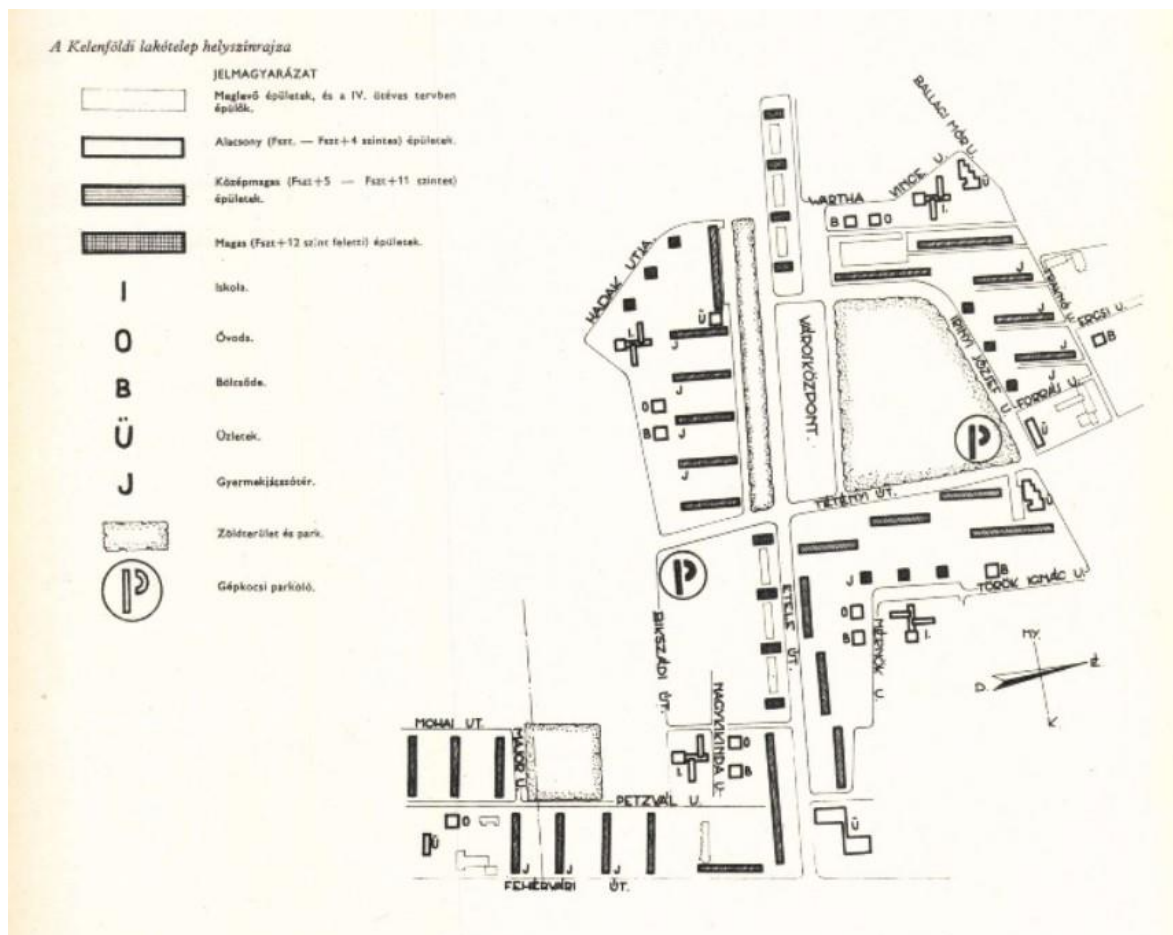
Bada József tervezte, azzal a céllal, hogy megtöltse étellel a lakótelepet, és ne váljon kihalt alvóvárossá.

A komplexum a park déli oldalán, az Etele út és Vahot utca között kapott helyet. (Lechner Felülnézet) Nettó alapterülete 12 ezer négyzetméter. Az üzletközpont különlegessége a különálló épületeket összefogó fedett sétálóutca. (Építészfórum, 2021)

Ezt a társasági élet színterének szánták, mint egy modern „korzónak”.

1977-ben elkészült a városközpont vendéglátóipari létesítménye, majd a következő évben megnyitott az üzletház is, ami 16 üzletnek adott helyet. 1979-ben avatták fel a Budapesti Művelődési Központot és Könyvtárat. (Ez volt Budapest első komplex művelődési intézménye.)

A komplexum utolsó ütemében készült ez az Olimpia Mozi. (Lechner Felülnézet)

1. ábra A Kelenföldi lakótelep helyszínrajza. Forrás: (Berti B.,1967)

3.4 Bikás park története

A park építéséhez egy városi -interneten keringő- legenda is szól. A történet úgy szól, hogy a lakótelep építésekor egy teherautó belesüllyedt a nedves talajba és nem tudták kihúzni onnan. Így hát ráhordták az építkezési törmelékeket, ezáltal jött létre a ma is látható nyolc méter magas domb.

Az igazság azonban az, hogy a park első változata -közepén a dombbal- már a Lakótervben szerepelt. -Az már más kérdés, hogy a kivitelezők valóban beletermelték-e az építkezés során felgyűlt hulladékot.

A parkot Mester Jenő és Karádi Gábor tervezte 1972-ben. Legfőbb célja a város új lakóinak mozgásigényét kielégíteni.

2. ábra Bikás domb tetején a szoborral. Forrás: Szeretlek Magyarország

A Monda című szobrot a domb tetejére 1981-ben helyezték jelenlegi helyére.

(Jolsvai A., 2018)

A maga idejében egy nagyon modern koncepciót álmodtak meg. Hatalmas területet alakítottak ki sportolásra, számos programlehetőséggel, mint a teke-, minigolf-, és gokart pálya. A park

délnyugati oldalára egy uszodát terveztek, ez

azonban sose került megépítésre. (Viczián Zs., 2013)

Budapest más lakótelepi zöldfelületeihez hasonlóan elmondható a parkról, hogy a zöldfelületek minősége és változatossága mérsékelt volt, mivel ekkoriban csak egyhangú növényalkalmazásra volt lehetőségük. Virággal díszítő növényekben szegény és virágágyak hiánya jellemezte a területet. Vonzásköre csak a lótelepre és a közeli területekre terjedt ki. Funkciókínálata szegényes volt mai szemmel nézve, azonban megépülésekor a Bikás park igen gazdagnak számított. (Radó, 2021)

A tervezett park bemutatása

A park leírását Lechner Felülnézet forrás alapján és helyi lakosok beszámolója segítségével készítettem.

Az eredeti tervek alapján megvalósult park teljes területe megegyezik a maiéval, nem történt méretbeli változás.

Funkciós csoportjai és térbeli eloszlásuk is hasonló volt a maihoz. A park központi eleme a domb volt, tetején a szürkemarhákat ábrázoló szoborcsoporttal. A domb térben tagolta a körülötte lévő teret, ingergazdagabbá tette a gyepfelületet. Ez lehetőséget kínált a gyermekeknek szabad mozgásra és télen szánkózásra. A domb oldalára csúszdákat is helyet kaptak.

A park délkeleti sarkában, a mai metróállomás helyén sík gyepfelület terült el, közepén egy kanyargós sétaúttal. Ettől északra koncentrálnak a sportpályák. Itt volt a kosárlabdapálya, focipálya, pingpongasztalok, teniszpálya, valamint a gokart pálya, minigolf pálya és tekepálya. A park keleti oldalában foglal helyet a játszótér.

A parkolótól északra elterülő rész pihenő és találkozóhelyként szolgált. Sűrűn elhelyezett padok, félkör alakú ülőfelületek, illetve pergolás pihenők biztosították a társasági élet színterét.

A mai tó helyén egy kisméretű, kor alakú szökőkút volt található. A park további részeit ligetes területek jellemezték, fás, gyepes felületek, helyenként padokkal.

Összességében tágas gyepfelületek voltak jellemzőek, amiket a parki utak tagoltak. Egyaránt megjelentek szabályos és szabálytalan vonalvezetésű utak. Ezek rendszertelen, nehezen átlátható szerkezetűek és hierarchiájúak voltak. Ezek szilárd burkolatú aszfalt utak voltak.

Jellemzőek voltak a park szélein és a belső utak mentén húzódó fasorok. Gyepfelületek szélein jelentek meg fák szórtan, vagy sűrűn csoportokban, a központi terek szabadon maradtak. Egységes növényállománnyal rendelkezett. Ezek díszértéke és fajszáma szegényes volt, nem voltak jelen virággal díszítő, látványos fajok vagy virágágyások. (Lechner Felülnézet)

3. ábra Bikás park színes légifelvétele 1988-ból. Forrás: (Lechner: Felülnézet)

3.5 4-es metró építése:

Már 1972-ben szó esett a negyedig metróvonal megépítéséről Dél-Buda – Rákospatak vonalán a Budapest és Környéke Közlekedésfejlesztési Tervében.

Végül csak 2006. januárjában kezdődött el kivitelezése, és 2014.márciusában adták át a teljes vonalat, ekkor kezdődött az utasforgalmi próbaüzem.

Összesen 7,3 km hosszú és 10 megállóval rendelkezik.

Teljes szakasza mélyvezetésben épült. A vonalalagutak egymás mellett párhuzamosan haladnak. Ezek kör keresztmetszetűek és belső átmérőjük 5,2 méter. (M4-es metró)

A Bikás park megálló célja a környező lakóterület gyalogosforgalmának egyik fő célpontjává fejleszteni, ezzel közvetlen kapcsolatot kialakítva a belvárossal. (Balogh P., Erő Z., Mohácsi S., 2007)

A megálló a Tétényi út mentén, a park sarkában kapott helyet. Az állomás hossza 85 méter, és felszín alatti mélysége -14,5 méter, ami viszonylag sekélynek számít.

A peronról mozgólépcső és lift vezet az aluljáró szintjére, majd a kijáratához. Innen könnyen megközelíthetők más közlekedési eszközök, valamint ez a tér jelenti a Bikás park bejáratát. (M4-es metró)

Az állomás elhelyezkedéséből adódóan természetes fényt juttat a felszín alá egy nagyméretű üvegkupolán keresztül. (Balogh P., Erő Z., Mohácsi S., 2007)

A „kis cet” szabad formáját követi a park közvetlen környezete. Ezt az aktív zónát széles utak és tágas terek jellemzik, ezzel kényelmes közlekedést biztosít a sűrű gyalogosforgalomnak. Az üvegkupola bejáratánál egy öt ágú kereszteződés könnyíti megközelítését.

4 Bikás park felújítása

4.1 Budapesti lakótelepek zöldfelületeiről

A budapesti lakótelepek jelentős szerepet töltenek be mai napig a főváros életében, mivel a lakosság közel egyharmada él ilyen területen.

A lakótelepek elhagyhatatlan részei a hozzájuk társuló zöldfelületek. Ezek a területek felújítása nem történt meg a közelmúltban, így mára a sportpályák, kiszolgáló infrastruktúrák állapota leromlott. Ide tartoznak a burkolatok, ülőfelületek, ivókutak, hulladékgyűjtő ládák, öntözőhálózat és egyéb parki elemek. Emellett megváltozott a lakosság igényei és szokásai, a környezeti és városi klímaviszonyok, valamint a közparkok arculatának stílusa.

Általánosságban elmondható róluk, hogy a 25-50 évvel ezelőtt ültetett faállományuk mára már kifejezett állapotban van, illetve helyenként az előregedés fázisában. Ebből adódóan jelentős biológiai aktivitással és kondicionáló hatással bírnak. Emellett jellemző még az ingerszegény növényalkalmazás. Funkciókínálatuk mára már kevésnek bizonyul. Napjainkra ezek a területek állapota leromlott, programkínálatuk elavult.

Azonban már számos lakótelepi zöldfelület felújításon vagy teljes átépítésen esett át. A beavatkozások magukba foglalják a funkcióbővítést, zöldfelületi diverzitás javítását és fenntarthatóságát, és egyéb élıhetőségi szempontokat. Ezen megújulásokat követően elengedhetetlen folyamatos és szakszerű fenntartásuk. (Radó, 2021)

4.2 Lakótelepi zöldfelületek fejlesztési célja

A lakótelepek zöldfelületeinek, rekreációs funkcióinak és kiszolgáló infrastruktúráinak szükséges minőségi megújulása, igazodva az új környezeti tényezőkhez és a lakosok rekreációs igényekhez. Tervezésükkor elsős számú cél a diverzitás megteremtése, tehát biológiai, zöldfelületi, funkcionális, karakteri és városképi szempontból is. Ezek beteljesülésével javítható az ökoszisztéma-szolgáltatás minősége és a lakótelepek élıhetősége, ezzel a lakók életminősége is.

Tehát ezen területek megújítása során hangsúlyt kell fektetni a zöldfelületi intenzitás védelmére, a biodiverzitás erősítésére, valamint a fenntarthatósági elvek érvényesítésére is. (Radó, 2021)

4.3 A felújítás előzményei

A park megépülése után a következő évtizedekben valamennyi területe és eleme lebontásra vagy átépítésre került, azonban ezek nem jelentettek nagymértékű megújulást és minőségi javulást a kétezres évek elejére nézve.

Újbuda Önkormányzata egy 2012-ben megfogalmazott előterjesztésben így értekeznek a park felújításáról:

A park állapota átfogó felújítást, korszerűsítést igényel. A felújítás célja, hogy a közeli lakótelepeken élő, megközelítőleg 30 000 lakos számára létrehozni egy a kor igényeinek megfelelő pihenő parkot, valamennyi korosztály részére. A tervezések szerint gyermekjátszóterekkel, nyugdíjas pihenőkerttel, tinédzsereknek kedvező skateparkkal, kutyafuttatókkal, sportpályákkal, kávézóval és közösségi kerttel bővül a zöldfelület.

A park megújulásával javul a környező lakóterületek zöldfelületekkel való ellátottsága. Így a metró megépülésével a park új kontextusba kerül, kiemelt jelentőségre tehet szert.

(Előterjesztés, 2012)

4.4 Régi Bikás park konkrét konfliktushelyzetei

A park állapota leromlott felújítása szükségszerű volt. Emellett a parki funkciók nem elégtették ki a mai kor igényeit. Kevés programlehetőséget kínált a terület. Megjelenésében is elavulttá vált, növényekben és látványosságokban szegény volt. Egyhangú növényalkalmazása gyengítette a biodiverzitást.

A parki utak szerkezete és hierarchiája nem volt magától értetődő, ezzel megnehezítette a tájékozódást. A terepelemek, vagyis maga a 8 méteres domb kedvezőtlenül tagolta a teret.

A park mellett álló Kelenföldi Városcsopont épülete is felújítást igényel. Állapota leromlott és megjelenése mára már elavulttá vált. A metró és park tervezésekor ezen igényre nagy hangsúlyt fektettek, azonban felújítása mai napig nem valósult meg. (S73)

4.5 A felújítás tervei

Újbuda önkormányzata a park tervezésével az S76 tájépítész irodát bízta meg. Az új épületek tervezésére az Archiban építészirodát kérték fel.

A park szerkezetét és működését az új metrómegálló és a még felújítás előtt álló városcsoponthez igazítva tervezték. A park új arculatára jellemző az egységes anyaghasználat. Az értékesnek ítélt, jól használható elemek megtartásra, szükség szerint felújításra kerültek, mint például a fák, játszótér és pihenőkert. (Újbuda: Családi,2013)

Az s73 tájépítész iroda Nagy Csabát és az Archikon Kft.-t kérte fel a park kiszolgáló épületeinek tervezésére. Egy kávézó és egy szolgáló épület került megépítésre. Emellett egy játszóházat is terveztek a játszótér közelébe, azonban ez nem került megépítésre.

(Építészfórum, 2014)

A fejlesztések során nem merült fel a régen itt üzemelt kutak újrahasznosítása, mivel vélhetőleg a források eltűntek a korábbi építkezések során. (Építési szabályzat, 2012)

Tervezett parki funkciók és elemek:

- fogadótér
- metró állomás környezete
- Kacsás-tó
- pihenőkert
- közösségi kert
- játszótér
- mászópark
- két kutyafuttató
- focipálya
- kosárlabdapálya
- skatepark
- pingpongasztalok
- kültéri fitness park
- petanque pálya
- futópálya
- görkorcsolyapálya
- napozódomb a tó mellett
- további kisméretű dombok
- kávézó épülete
- szolgáló épület
- játszóház épülete
- burkolatba épített szökőkút
- teljes úthálózat kiépítése
- parki növényzet bővítése

- ivókutak, padok asztalok, hulladék- és kutyapiszokgyűjtő ládák elhelyezése

4. ábra Bikás park látványterve. Forrás: (Viczián, 2013)

4.6 A felújítás menete

s73 tervező Iroda Kft. felelt a parki fejlesztési munkálatok tervezési és ügyintézési feladatainak ellátásáért. Ezen feladatok teljesítésének időtartama: 2015.01.01.-2015.05.30.

Emellett a játszótér és park engedélyezési és kiviteli tervdokumentációk elkészítéséért is a tájépítész iroda felelt. Ennek teljesítése 2013 tavaszán történt.

A megvalósuló kiszolgáló épület, valamint hozzá kapcsolódó járulékos munkák elvégzéséért az Újbuda Sportjáért Közhasznú Nonprofit Kft. felelt. Ennek pontos időtartama: 2014.06.30-2014.09.22.

A szolgáltató épült műszaki ellenőri feladatait a Relief Mérnökiroda Kft. végezte el 2014.06.30-2014.09.22-ig tartó időintervallumban. (Újbuda: Közigazgatás)

Első lépésben az utakat, a közvilágítást és a zöldfelületeket építették ki, ezt követte a tereprendezés, a mesterséges tó kialakítása, a sportpályák és kávézó építése. (Újbuda: Családi, 2013)

5 A Bikás park arculata

5.1 funkciók és térszerkezet

A park mai funkcióit és kialakítását a 2014-es felújítás során nyerte el. Számos funkcióval bővült a park, melyek térben elválasztva kerültek elhelyezésre, az esetleges konfliktusok megelőzése érdekében. A funkcióbővítés egyik fő célja a lakosság valamennyi korosztályának igényei kielégítése.

Így szerveződik a park aktív és passzív rekreációs zónákra, egymás zavarása nélkül. Nincs jelen markáns térelválasztó elem, ehelyett erre a célra a terepplasztika, fasorok, cserjesávok és tágas gyepfelületek szolgálnak.

A park délkeleti sarkában található a fogadótér. Jelentős gyalogosforgalmat szolgál ki ez a terület, valamint találkozóhelyként is funkcionál. Itt helyezkedik el a metrómegálló a látványos üvegkupolával. A megálló előtt egy tágas tér fogadja a járókelőket, és sűrű úthálózat biztosítja a könnyű közlekedést.

A fogadótértől a park belseje felé haladva helyezkedik el a Kacsás-tó és a Jónás vendéglátó egység. Ez a parkrész elsősorban találkozóhelyként funkcionál. Középpontjában a vízfelület helyezkedik el, és teremt kellemes hangulatot. A tó látványos megjelenését a növényzetének és a rendszeresen idelátogató kacsáknak és egyéb vízi állatoknak köszönheti. A sűrűn elhelyezett padok a vízfelület felé néznek. A látogatók a tó partján található stégekről vehetik közelebről szemügyre a különleges élővilágot. Emellett a kisméretű napozódomb is ülőfelületként szolgál.

A tó mellett helyezkedik el a kávézó és a közösségi tér. Ennek középpontjában áll a burkolatból feltörő vízjáték. Emellett számos pad, asztal és a kávézó kültéri terasza biztosítja a kényelmes kikapcsolódást.

A tó környezetét térben a napozódomb választja el a központi gyepfelülettől. Ezen a területen húzódik végig a domb. Térszervező hatással bír. A domb formájából adódóan sajátos teret alakít ki. A gyepfelület északi oldalát sűrűn ültetett fák jellemzik. Ezek árnyékában kapott helyet a kültéri fitneszpark, ami a mögötte szerveződő sportterület részét képezi.

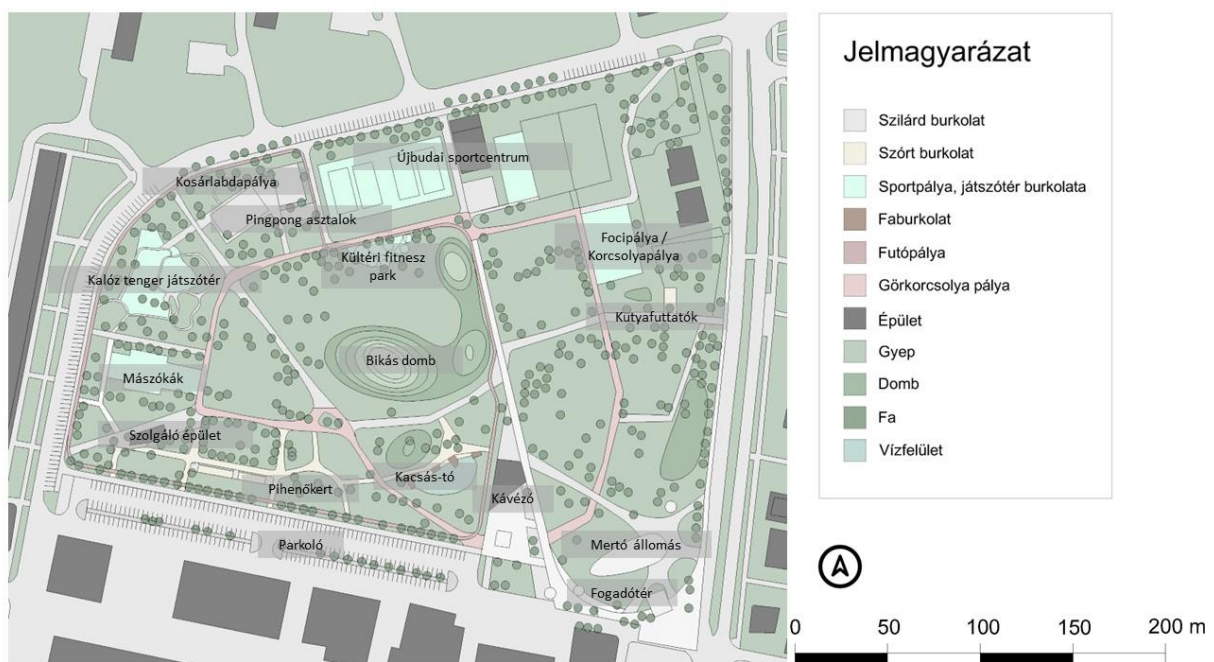
A Bikás park tervezésekor komoly hangsúlyt fektettek a sportolás lehetőségére. A park különböző sportpályái a terület északi oldalára sűrűsödnek. Itt található a kosárlabdapálya, pingpongasztalok, a focipálya és az Újbudai Sportcentrum. A területet keresztezi a futópálya,

mely az egész parkon áthaladva zárt kört alkot. A futókör több ponton érintkezik a görkorcsolyapályával, mely szintén kört ír le a park területén, azonban ezek egymástól elcsúsztatva helyezkednek el.

A park keleti szélén foglalnak helyet a kutyafuttatók. Északon a kisméretű, tőle délre a nagyméretű kutyákra tervezett terület található. Ez a parkrész ingerszegény, nincs aktív használatnak kitéve, illetve távol van a játszótértől, ez megakadályozza az esetlegesen felmerülő konfliktushelyzeteket.

A park nyugati szélén fekszik a korcsoportokra bontott játszótér, mely két részből áll. A kisgyermek részére szánt játszótér körbekerített, ettől délre helyezkedik el a szabadon álló mászókapark. Ez az egység egy nyugodt és biztonságos környezet biztosít a gyermekeknek, mivel térben a lakótelep felé fordul és nem szegélyezi nagyforgalmú út. A játszótér közelében foglal helyet a nyilvános illemhely.

A park déli részén található a pihenőkert, melyet az idős korosztálynak, illetve a nyugodt és csendes környezetre vágyóknak alakítottak ki. Ezt a területet sűrű de keskeny úthálózat jellemzi, mely biztosítja a sétálás lehetőségét és az út menti padok elhelyezését. A környezet kellemes hangulatát erősíti az itt kiültetésre került négyzet alakú ágyások. Szintén ezen a területen található a petanque pálya, mely valójában szórt burkolatú négyszög alapú terület. Ez belesimul a kertrész úthálózatába.

5. ábra Bikás park a felújítás után. Saját szerkesztés, 2023

5.2 Növényzet

A parkot egységes növényanyag jellemzi. Nagyméretű gyepfelületekkel rendelkezik, melyek szélein jelennek meg fák. A park felújítása során megtartásra került faállománya, így ma már koros egyedek gazdagítják a területet. Jellemző szórt, csoportos elhelyezkedésük, illetve utak menti fasorok is megjelennek. Sövények és cserjék is helyet kaptak a partban. Ezek elsősorban a térhatárolást szolgálják. Az utóbbi években gazdagodott a park virágágyakkal. A legnagyobb számú kiültetés a pihenőkertben található, ahol szabályos alapú ágyásokban foglalnak helyet különböző növényfajok. Megfordul köztük formára vágott cserje, virággal díszítő évelő és díszfű is. A kompozícióban szereplő fajok mind textúrája, színe, habitusa és mérete eltér egymástól, ezzel teszi izgalmassá a bemutatószerű kiültetést.

A parkban idén először kapott helyet egy- és kétnyári virágágy. Ezek a kávézó melletti fák alatt találhatóak.

Összességében elmondható a park növényzetéről, hogy fajszámban szerény, virággal nem díszítő, középzöld lombszínű örökzöld és lombhullató egyedek képezik.

5.3 Vízarchitektúrák

Az átépítések során létesült a Kacsás-tó, ami valójában egy biotó. A park déli oldalán, a Jónás Craft Beer & Food vendéglátó egység mellett terül el.

6. ábra Kacsás-tó környezete. Saját felvétel, 2023

A biotó fenntartásához nincs szükség szűrőberendezés, vegyszerek vagy UV lámpák használatára, mivel speciális mederkialakítással, gazdag növényvilággal és mikroorganizmusokkal rendelkezik. Ezek összessége biztosítja a tó öntisztulását. (V. Zs., 2014)

Teljes területe 650 m².

Lépcsőzetesen, fél

méterenként mélyül, és legmélyebb pontja két méter. 1338 darab növény került kiültetésre partján, melyek többsége szibériai nőszirm (Iris sibirica) és csíkos pántlikafű (Phalaris

arundinacea). 1600 darab vízínövény is helyet kapott, köztük vízilófark (*Hippuris vulgaris*), süllő hínár (*Myriophyllum Spicatum*) és tündérrózsa (*Nymphaea sp.*). (Újbuda Biotó, 2016)

A tó medréről kitermelt talajból alakították ki a mellette elfekvő napozódombot. A part szélén faburkolatú stégek húzódnak. (V. Zs., 2014)

Egy látványos vízjáték teszi még érdekesebbé a kávézó előtt elterülő találkozóhelyet. A tágas és forgalmas tér burkolatát megtöri a tizenkét darab fűvókából feltörő vízjáték.

5.4 úthálózat és burkolatok

Az úthálózat a felújítás során jelentős mértékben átalakult, azonban az arra méltó részei megőrzésre kerültek.

Domináns szakaszai a bejáratok, valamint a központi gyepfelületet körülölelő sétaút.

Rendelkezik első-, másod-, és harmadrendű utakkal, így összhangba hozva a parki útvonalat és elemeit. A park rendelkezik gyalogosforgalmat kiszolgáló járdával, futópályával és egy görkorcsolyapályával is. Ezen utak találkozásai aktív csomópontokat alakítanak ki.

Anyaghasználata és színvilága jól szervezett, egyértelműen fejezik ki funkciójukat. A főútvonalak szilárd burkolatot, a sportterületek és futópálya rekortán burkolatot, illetve az alsórendű utak stabilizált kavicsburkolatot kaptak. (S73)

5.5 A park domborzata

Mester Jenő és Karádi Gábor tervei szerint valósult meg a sík felületű park, közepén a szánkódombbal. Mivel a park dombja igen nagy népszerűségnek örvend, így ezt kihasználva mai területe további kisebb dombokkal bővült.

A központi gyepfelületen helyezkedik el az eredeti Bikás domb, ezt a 7. ábra 1. számmal jelöli. Ez a legnagyobb méretű kiemelkedés a park területén. Legmagasabb pontján került elhelyezésre a park mai szimbólumát adó három szürkemarhát ábrázoló Monda című szobor. A környék lakói nevezték el Bikás dombnak.

Gerince félhold alakot ír le, mely magassága az Északi és nyugati végpontja között egyenletesen csökken. Legmagasabb pontja a nyugati végé, ez 8 méter magas.

A domb gerince megközelítőleg 104 méter hosszú. (Google Earth) A kiemelkedés teljes felületét gyep borítja, és a szabad mozgástér biztosítása érdekében nem került rá elhelyezésre növényzet vagy egyéb parki elem.

A 2014-es felújítás során került kialakításra a Kacsás-tó mellett kisebb méretű napozódomb. Ezt 2. számmal jelöli az ábra. A tó medréből kitermelt talajból alakították ki. (V. Zs., 2014)

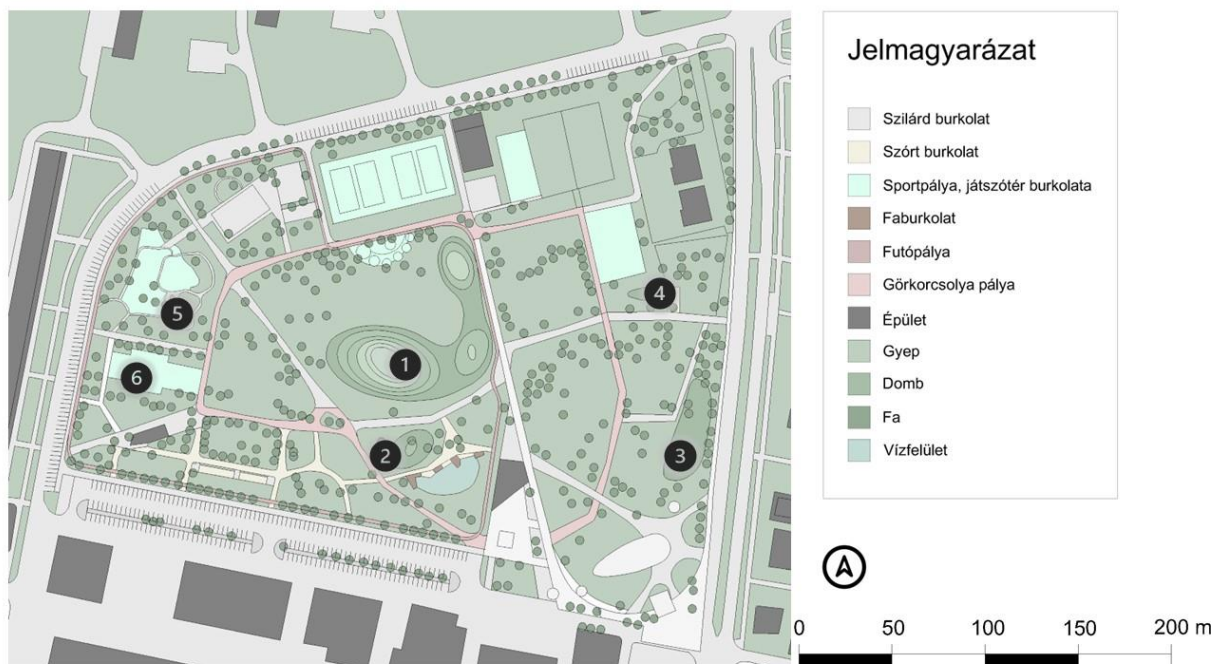
A nagy dombhoz hasonlóan félhold alakú. Térformáló hatással bír. Ez egy nem túl markáns térfal, azonban mégis gátolja az átlátást a park központi gyepfelületétől, így egy privát, sajátos hangulatot teremt. Rálátást biztosít a vízfelületre, így a látogatók előszeretettel használják ülőfelületként.

A 3. számmal jelölt domb a Tétényi út mentén húzódik. Szabálytalan, elnyújtott ovális alakja párhuzamos a főúttal. Az alacsony kiemelkedést szabályosan ültetett cserjesáv öleli körül. Fő célja, hogy térben elválassza a parkot a Tétényi úttól, valamint a zaj és átlátás csökkentése.

A 4. számmal jelzett téremelkedést az északi kutyafuttató, a focipálya és parki utak fogják közre. Ez egy kevésbé látványos elem, a sportpályák tereprendezése szempontjából került kialakításra.

A játszótér is megidéz a változatos talajfelszín hangulatát. Az ábra 5. számmal jelöli. Itt a játszótéri úthálózat által övezett terület emelkedik ki a síkból. Ez a gyermekek számára alkalmas méretű, szabálytalan alakú gyepfelület.

A park dimbes-dombos hangulatára reflektál még a játszótér melletti nyitott, mászóknás játszófelület. Apró dombhátak teszik izgalmassá felszínét. 6. számú jelölés.

7. ábra A park dombjai. Saját szerkesztés, 2023

5.6 Bikás szobor

A Bikás park nevét a közepén található domb tetején elhelyezett szürkemarhákat ábrázoló szoborcsopotról kapta. Kelenföld lakói adták egyszerű nevét, csak később nyert polgárjogot a város térképén is. Az elterjedt elnevezés ellenére a szobor hivatalosan a Monda nevet viseli.

Kiss István, a kor egyik legkeresettebb szobrászművésze alkotta. Közel állt szívéhez ez az alkotása, számos változatban elkészítette. 1980-ban nyerte el végleges formáját, ez volt a legnagyobb változat. 1981-ben került mai helyére, a domb legmagasabb pontjára.

A három szürkemarha szarvai között ősi szimbólumok díszlenek: a Nap, a Hold és a csillagok, innen kapta a Monda nevet. Ezeket a díszeket számos alkalommal pótolták, mivel ismeretlen úton eltűntek. (Jolsvai A, 2018)

5.7 Sportpályák

A Bikás parkot mindig is sportos karakter jellemezte, a 2014-es megújulásakor erre még nagyobb hangsúlyt fektettek és számos sportolási lehetőséggel bővült.

A szabadon használható kombinált sportpálya új arculatot kapott. Itt található egy kosárlabdapálya, két streetball pálya, illetve három pingpongasztal. Világítással, ivókúttal és új berendezési tárgyakkal bővült. A kosárpálya mellett elhelyezésre került egy lelátó is.

A focipálya is megújult, kék burkolattal, reflektoros kivilágítással és új berendezési tárgyakkal bővült. A pálya területét télen korcsolyapályának alakítják ki, mely 20x30 méteres alapterületű és térítésmentesen igénybe vehető. (Újbuda Sportjáért)

A park rendelkezik két petanque pályával is, melyek a pihenőkertben nyúlnak el. Ezek szórt burkolatú négyszög alakú területek.

A kültéri fitness park a pingpongasztalokhoz közel található, a futókör mentén. A gumiburkolaton öt sportezköz szolgál a kültéri sportolásért. Négy, a test különböző izomcsoportjaira koncentrázó fitnessgép található itt, illetve egy állvány boxzsákkal. Ezek használati utasítással vannak ellátva a kezdő felhasználók számára.

A futókör 800 méteres hossza zárt kört ír le. Nyugati szakaszai a part szélein futnak, míg keleti oldala a park belső területén húzódik. Piros színű rekortán burkolattal rendelkezik. (Újbuda Sportjáért)

A görkorcsolyapálya 700 méter hosszan húzódik a parkban. Halványpiros színű betonelemekből épült, aminek sima, homogén a felülete. Ez kedvez a görkorcsolyázóknak,

rollerezőknek, és gördeszkásoknak egyaránt. A sétány nincs külön elkerítve, így a gyalogosokkal osztoznak rajta. (Free Sport Parks)

A park külön kedvez a kerékpár és roller használóknak, ugyanis számos pontján található kerékpártámasz, illetve rendelkezik Mol Bubi közbringarendszer gyűjtőállomással és mikromobilitási ponttal is. A kosárlabdapálya mellett található egy kerékpáros szerelőállvány is, pumpával ellátva.

5.8 Pihenőkert

Ez a parkrész elsősorban sétálásra, padon üldögélésre, társalgásra és pihenésre szolgál. Csendes és nyugodt hangulatú. Szórt burkolatú, keskeny utakkal rendelkezik, mely mentén padok húzódnak. Itt terül el a petanque pálya is, mely szinte belesimul az úthálózatba. A parkrész egyik fele fákkal sűrűn be van ültetve, így ez árnyékos, illetve másik oldala napos. Ezen a területen van jelen nagyobb mennyiségű dísznövény kiültetés. A négyzet alapú ágyások szabályos rendszerben helyezkednek el. Minden ágyásban egy növényfaj jelenik meg, melyek sokfélesége teszi inergazdaggá a csendes pihenőkertet.

5.9 játszótér és mászókapark

Napjainkban a Bikás parkban két, korcsoportokra bontott játszótér van. A park nyugati szélén foglalnak helyet egymás mellett. Északi irányban a Kalóz játszótér található, ami a kisebb korosztálynak kedvez, tőle délre pedig a mászókapark, ami a nagyobb gyermekeknek épült. A körbekerített játszótér megtartotta régi, úgymond kalózos témáját. Megjelenik benne a hajó szimbólum, valamint a gumi burkolat kék színe és hullámvonalai is erre reflektálnak.

Területén megjelennek gyepfelületek, valamint gumiburkolat és térkő burkolat is.

Nagyméretű fák és napvitorlák biztosítanak árnyékot. Számos játékkal kedvez a gyermekeknek. Található itt nagyméretű homokozó extraszéles csúszdával, hinták, három darab különböző méretű mászóka, számos kisebb játék, és egy KRESZ pálya is. A pálya részletesen van kiépítve, rendelkezik kisméretű KRESZ táblákkal, körforgalommal és egy általa körbekerített apró dombbal is.

Kedvez a szülőknek és gyermekeknek a park közeli mosdója, valamint a játszótéren található még egy ivókút is. Ezenfelül helyet kaptak még padok és hulladékgyűjtő ládák.

A játszótér mellett található a mászókapark. Ennek teljes területe ütéscsillapító burkolattal borított. Mivel az idősebb gyermekeknek épült, így ez nincs körbe kerítve. Területe három részre tagolódik. Két szélén magas mászóakák foglalnak helyet, középső részén pedig hat darab kis gumibucka, négy burkolatba épített trambulín, illetve három fa is helyet kapott.

5.10 kutyafuttatók

A régi, nagy területű kutyafuttató helyére, összterületével megegyező két kisebb, egymástól elválasztott futtató létesült. A lakossági igények figyelembevételével esett a döntés az egymástól leválasztott kis-, és nagyméretű kutyák számára kialakított futtatók mellett.

A kisebb kutyáknak kialakított terület a Tétényi út mentén északon foglal helyet, ennek területe valamivel kisebb, mint a tőle délre lévő nagyméretű kutyás futtató.

Új fák, padok, asztalok, agility pálya, és kutyák számára is használható ivókutak kerültek elhelyezésre.

5.11 épületek a park területén

A parkátalakítással egyidőben került megépítésre a kávézó és a szolgáló épület. Nagy Csaba és az Archikon Kft. készítette terveit. Funkciójukban és megjelenésükben illeszkednek a parkhoz. Emellett még jellemző rájuk az egységes anyaghasználat, formavilág, világos, natúr színhasználat és kis lépték.

A kávézó épülete a fogadótér mellett, a Kacsás-tó partján került elhelyezésre, ezzel erősítve a terület találkozójellegét. Az ötszög alaprajzú épület jól belesimul környezetébe.

Elrendezése a gyalogos utak felé zárt, a tér és a park belseje felé nyitott, ezzel egy sajátos, kellemes teret teremtve. Széles tetővel rendelkezik, mely hosszan a terasz fölé nyúlik.

Napjainkban közkedvelt találkozójellegű, a Jónás Craft Beer & Food üzemel itt.

A szolgáló épület a park délnyugati sarkában helyezkedik el, így nemcsak a látogatóknak kedvez, de könnyen megközelíthető a parkolóból, ami időszakosan működő piacként funkcionál. Egyik része nyilvános illemhelyként funkcionál, a másik parkfenntartási céllal, mint raktár, és piacfelügyelet. (Építészfórum, 2014)

5.12 Vahot utcai piac

A Vahot utcai parkoló szombatoként 6 órától- 13 óráig termelői piacként üzemel.

Az eredetileg „MDF” piacot 2012 márciusától az Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft. üzemelteti. Rendelkezik információs ponttal, ahol mérleggel ellenőrizhetik a vásárlók a megvásárolt termékeket, illetve a meleg napokon párapaput helyeznek ki. (Újbuda: Vahot, 2020)

5.13 utcabútorok, berendezési tárgyak

A park új berendezési tárgyakkal bővült a felújítás során. Ezek jó anyagminőségű, egységes megjelenésű, modern elemek. A zöldfelület teljes területén helyet kaptak padok, hulladék- és kutyapiszokgyűjtő ládák, illetve helyenként pár asztal is.

A park területén 4 db ivókút található. Mindkét kutya-futtató rendelkezik olyan kutakkal, melyeket az ebek is könnyen tudnak használni. Emellett a kosárlabdapálya szélén és a Kalóz játszótéren is elhelyezésre került egy-egy darab.

5.14 közvilágítás

Az átalakítás fontos részét képezte a park közvilágításának kiegészítése, illetve részleges átalakítása. Így mára teljes területe világítótestekkel lefedett, ezzel átláthatóbbá és biztonságosabbá téve használatát. Ezenfelül lehetőséget kínál a sötétedés utáni parkhasználatra is, amit igen aktívan élveznek a környékiek, elsősorban sportolás és kutyasétáltatás céljából.

5.15 A felújítás összегzése

A közösségi célú ökológikus szemléletű fejlesztés összességébe sikeresnek bizonyult. Kevés tervezett elem nem valósult meg, ilyen a skatepark, a közösségi kert, és a játszóház.

A továbbiakban a park folyamatos karbantartása elengedhetetlen, hogy megőrizze minél tovább állapotát és egészséges zöldfelületet nyújtson a lakosságnak.

5.16 A felújítástól napjainkig

A park 2018-ban bővült egy új szoborral, mely Grosics Gyulát, az Aranycsapat kapusát ábrázolja. Az életnagyságú bronzszobor talapzat nélkül került elhelyezésre a metróállomás és a kávézó közötti gyepfelületre. Kligl Sándor, Munkácsy Mihály- díjas szobrászművész alkotta. A még fiatal sportoló kapuban történő védésének pillanatát ábrázolja. A szobor közelről megtekinthető, a kapu nyitott, így átsétálhatnak alatta a látogatók.

Átadáskor lánya beszédében kiemelte, hogy édesapja különösen szerette a parkot, így szerinte méltó helyre került. (Újbuda: Grosics, 2018)

A park bika szobor restauráláson esett át 2020-ban. Tavasszal a kő részek, ősszel pedig a fém darabok kerültek helyreállításra. A munkálatokat Bobály Ádám, szobrász restaurátorművész végezte. A bikák fejére visszakerültek az eredeti szimbólumok, így napjainkban a szobor eredeti pompájában látható. (Újbuda: Monda, 2018)

Idén, 2023. nyarán húsz dézsás leánderrel gazdagodott a park. A kávézó melletti sétányon húzódnak végig.

A park virággal díszítő egyedszámát új virágágyásokkal is gazdagították. Ezeket néhány rács nélküli faverem területére ültették ki, a kávézó közelében.

Emellett idén megújultak a stégek a Kacsás-tó partján. Mivel fából készültek, így szükség szerűvé vált a régi szerkezetek elbontása, és helyükre újakat építettek. (Újbuda: Stégek, 2023)

Szakdolgozatom írása alatt kezdték el felújítani a futópályát. Burkolata előregedett, így szükséges volt ezt felszedni és újat tenni helyébe.

A felújítás során épített nyilvános illemhely pénzbedobással működött. A közelmúltban ezen változtattak, hogy használata kiszámítható és kényelmes legyen. Így már nem pénzbedobással, hanem az ott tartózkodó személyzet szabályozásával vehető igénybe. Nyitvatartási ideje hétfőtől péntekig, 8:00-16:00, szombaton 6:00-16:00, és vasárnap zárva van.

A park két fagyfaltozóval is bővült az elmúlt években. A Serafina Gelato a park északi oldalában, a Nyaloda.hu fagyizó pedig déli felén foglal helyet.

6 Jelenlegi fenntartás bemutatása

6.1 A parkfenntartásról

Újbuda 1 874 000 m² nagyságú zöldterületével a 4. helyet foglalta el 2009-ben a kerületek rangsorában. Ezen területek kialakítására és fenntartására igen nagy hangsúlyt fektetnek. (Városfejlesztési stratégia, 2009)

A kerületben az egy főre jutó zöldterület, vagyis közpark, közkert, városi park 12,4 m². (Településfejlesztési Stratégia, 2014-2020)

Ezek tulajdonviszonya megoszlik a kerület és a főváros között. A lakótelepek közkertjei a kerület tulajdonát képezik. (Városfejlesztési stratégia, 2009)

Azonban nem teljes területe közterület, ugyanis a sportcentrum beleékelődött a területbe, így ez kivételt képez. Közterületi részét az alábbi térkép rózsaszínnel jelöli, a halvány zöld rész az Újbuda Sportjáért Kft. tulajdona. (Önkormányzattól kapott adatok)

A kerület tulajdonában álló zöldterületeket az Önkormányzat tartja fenn. Ezek közül a nagy területű, kiemelt figyelmet igénylő területek fenntartásáért közbeszerzés útján kiválasztott vállalkozókkal végeztetik el. (Városfejlesztési stratégia, 2009)

A Bikás park fenntartási feladatait a DeerGarden Kertészeti és Szolgáltató Kft. végzi el a XI. kerület Újbuda Önkormányzata felkéréséből.

2014-ben kötött szerződésükben megfogalmazott vállalkozói feladatok:

- tárgyi munkákhoz kapcsolódó bontási, tereprendezési munkálatok
- tárgyi építési munkák elvégzése
- műtárgyak, berendezések, sporteszközök elhelyezése
- növénytelepítés
- termőréteg kialakítása
- átadás- átvételi eljárás lefolytatása
- szükséges szakhatósági/szolgáltatói eljárás lefolytatása
- telepített növények 1 éves fenntartása
- utó-felülvizsgálati eljárásban való közreműködés és részvétel

(Újbuda: Közigazgatás)

6.2 Fenntartási programok

Egészséges, élhető város kialakításához elengedhetetlen feladat a közterületi növényzet éves ütemterv szerinti fenntartása és felújítása. Emellett fontos szerepet játszik a zöldinfrastruktúra hálózat épített elemeinek ütemterv szerinti karbantartása és felújítása. Ide sorolhatók a parki berendezési tárgyak, burkolatok és játszóeszközök karbantartása és szükség szerinti felújítása.

Kiemelt feladat a zöldinfrastruktúra használhatóságának biztosítás, tehát a köztisztaság fenntartása, biztonságos használhatóság feltételeink biztosítása, és rendeltetésszerű használat ellenőrzése.

A városi zöldinfrastruktúrában biztosítani kell a megfelelő élőhelyet a növényzet számára. Klímatudatos városi zöldinfrastruktúra üzemeltetés elsődleges feladata a faállomány védelme, állapotának javítása, hiányának pótlása, mivel ezek biztosítják a városi növényállomány legnagyobb mennyiségű zöldtömegét.

Emellett szükséges az egyéb zöldfelületek minőségének megőrzése, ütemterv szerinti ápolása és felújítása, valamint zöldfelületi intenzitásának növelése. Ide tartoznak a cserjék, talajtakarók, évelők, gyepek, egy- és kétnyári növények.

Ezen feladatok ellátásával élhetőbb városi környezetet lehet nyújtani a lakosság számára is.

További kiemelt feladatok:

- öntözési időtartam és felület nagyságának optimalizálása
- szélviharok által okozott károk megelőzése
- fasori fák legalább öt éves utógondozása
- beruházások átadását követően a növényzet 3 éves intenzív fenntartása
- szemléletváltás a csapadékvíz kezelésében
- extrém meleg időjárás hatásait mérséklő parki, közterületi infrastruktúrák bővítése
- környezeti károkozások megszüntetése és megelőzése
- védelemre érdemes természeti területek védelem alá vonása
- biodiverzitás és természetesség növelése
- városlakókkal való kétirányú kommunikáció bővítése

(Radó, 2021)

6.3 A DeerGarden bemutatása

A Deergarden Kertészeti és Szolgáltató Kft. 2012. májusától működik. Tevékenységi körei a tájépítés és fenntartás, melyek önkormányzatok és piaci projektek keretein belül valósulnak meg.

Csapatuk napjainkban már több mint hatvan főre bővült. A szakmai irányításért az agrármérnök, kertészmérnök és kertésztechnikus végzettségű munkatársaik felelnek, míg az építés-, és projektvezetők az operatív folyamatok lebonyolításáért.

Céljuk, hogy közösségi fókuszú, esztétikus és környezettudatos zöld területeket szolgáltatassanak megrendelőik részére. Elsősorban a hosszútávú együttműködések mellett köteleződtek el, így különös figyelmet fordítanak megrendelőik pontos igényeire.

Szolgáltatási köreik sokrétűek, mind az építési, mind a fenntartási munkák terén, legyen szó parkról, játszótérről, közkertről, vagy akár kikötőről.

Építési munkák esetében átfogó szolgáltatást nyújt a terület előkészítésétől (bontástól) a kivitelezés befejezéséig.

A fenntartási munkák tevékenységi köre is igen széles. A fenntartás alatt adódó problémák megoldására saját módszert fejlesztettek ki, mint például a lakatos műhely, mely az eszközök karbantartásáért felel, vagy a QR kódon alapuló rendszer használata, mely dokumentálja a faápolási és hulladék elszállítási feladatokat.

A tájépítési és fenntartási munkákhoz elengedhetetlen a széles eszközpark, mely lehetővé teszi a hatékony és precíz munkát.

Eszközpark listája:

- MAN TGM KCR darus billenőplatós teherautó (zöldhulladék szállításhoz, anyagszállításhoz)
- MAN TGM teherautó horgos konténeremelő daruval (speciális szállítási feladatokhoz, felépítményekhez)
- Bobcat 38.70 homlokrakodó (rakodási és földmunka feladatokhoz)
- Sany 18C mini kotrógép (tereprendezési feladatokhoz)
- Vermeer 925TX csúszókormányzású minirakodó (maximális sokoldalúságot biztosít)?

- Avant traktor 528 univerzális minirakodó
- Vermeer BC 190 CX daráló (ágdaráláshoz, fahulladék aprításához)
- Jensen A-540 daráló (ágdaráláshoz, fahulladék aprításához)
- Willibald MS 3000 (Minishark) darológép (fásszárú növények darálásához)
- Jensen SCX-50D tuskómaró (tönkök eltávolításához)
- Forróvizű gőzborotva (szilárd burkolat tisztításához)
- Gyomfőző berendezés (vegyszermentes gyomirtáshoz, magasnyomású melegvizű tisztításhoz)
- Motoros lapvibrátor (felső réteg tömörítéséhez)
- Emelőkosaras autó (Magas fák gondozásához, fakivágáshoz)
- Dupla pados fűnyíró traktor (fűnyíráshoz)
- Víztartályos kisteherautó (nagy területek öntözéséhez)

Partnereik listája:

- Exe Lounge Kft: A DeerGarden csapata az általuk kifejlesztett QTA alkalmazást használja a faápolási és hulladékürítési folyamatok valós idejű dokumentálására.
- TerraWay Magyarország Kft.: a DeerGarden alkalmazza víz- és páraáteresztő burkolataikat parképítések sokán kisméretű utak és járdák járőrfelületének.
- Parkfenntartó Kft.: Budapest XIII. kerületi általános kertészeti, fenntartási, faápolási és gondozási feladatait a DeerGarden a Parkfenntartó Kft. számára végzi el.
- XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt.: az AngyalZÖLD program keretein belül a vállalatnak a DeerGarden végzi el a XIII. kerület teljes vízinfrastruktúra üzemeltetését, valamint egyes közparkok és játszótérek karbantartását is.
- Három Kertőr Kft.: Outdoor Fitness Center márkanév alatt kínált kültéri fitnesseszközök révén került kapcsolatba a vállalattal a DeerGarden.
- IPARIEXPON.HU: a DeerGarden kommunikációs partnere.

Szolgáltatásaik:

A DeerGarden szolgáltatásai közé tartozik a parképítés, parkfenntartás, köztérek építése és megújítása, közterületfenntartás, játszótérek építése és fenntartása, fasorfenntartás és ápolás, fasorok telepítése. Ezenfelül foglalkoznak speciális zöldterületek építésével, mint tetőkertek

kialakítása, koros fák telepítése, temető területén végzett munkák, valamint ezek fenntartásával. (DeerGarden)

6.4 Fenntartás a QTA-val

A QTA egy olyan térinformatikai rendszer, ami hatékonyabbá és átláthatóvá teszi a mindennapos közterületfenntartási és parkfenntartási feladatokat. A DeerGarden az Exe Lounge Kft.-van közösen fejlesztette ki az alkalmazást.

A munkafolyamatok teljes lefedésével szolgál friss és pontos adatokkal az üzemeltetőknek és az illetékes szervezeteknek. Ilyen munkafolyamat a fiatal és koros fák ápolása, játszóterek, kutyafuttatók és zöldterületek fenntartása, illetve hulladékgyűjtők, kutyapiszokládák és illegális hulladékok kezelése.

A feladat elvégzését idő- és helybélyeggel ellátva, fényképpel dokumentálva rögzítik a rendszerben.

Fiatal fák gondozása:

A fiatal fák kategóriájába az ültetéstől kezdve három éves korig tartoznak az egyedek.

Ültetéskor minden fa kap egy egyedi azonosítót, amit egy QR kóddal jelölnek a fa köré telepített védőkereten. Ennek leolvasásával lehet beazonosítani az egyedet, valamint dokumentálni friss adatait. A rendszer jelöli a fa fajtáját, pontos elhelyezkedését, ültetésének idejét, garanciaidejét, illetve az összes korábbi gondozási feladatok adatait.

A fák állapotát a rendszer három kategóriára bontja: friss, normál és kritikus. Adott időközönként automatikusan változtatja, ezzel könnyen átláthatóvá téve, mely fákkal szükséges foglalkozni.

Felnőtt fák gondozása:

A felnőtt fák kategóriájába a három évnél idősebb példányok tartoznak. A rendszer számontartja a fák fajtáját, lokációját, törzsátmérőjét, gondozási feladatait, illetve szakértői vizsgálat alapját karbantartás kérést is rögzít. Ilyen speciális karbantartás a gallyazás, metszés, ifjítás, vágás. Ezeket a feladatok a fenntartó által kijelölt döntéshozó személy engedélyével történhetnek meg.

Viharkár eseténél is rögzíthető a fenntartás szükségessége.

Bármely feladat elvégzésével egyidejűen kezelhető a zöldhulladék elszállítása is. A munka elvégzése után időbélyeggel, GPS koordinátákkal és fényképpel rögzítve kerül eltárolásra a karbantartás a rendszerben.

Játszóterek és kutyafuttatók karbantartása:

A fenntartott területek és játékeszközök átvizsgáláson esnek át a magyarországi szabályozások és a megrendelő igényeinek megfelelő gyakorisággal. Hibaészlelés esetén időbélyeggel és GPS adatokkal ellátott fénykép készítésével karbantartás igényelhető.

Hibaelhárítás után ismételt fényképes dokumentálás történik.

Játszótereken és kutyafuttatókban végzett gondozási és üzemeltetési feladatoknak minősülnek a tisztántartás, kaszálás és kerítés javítása.

Kutyapiszok- és hulladékgyűjtő ládák kezelése:

A tárolók a fák jelöléséhez hasonlóan rendelkeznek egyedi QR kódos azonosítóval. Az ürítés során a kód beolvasását követően fénykép feltöltésével elvégzettnek igazolható a feladat. A hulladék az ürítés után közvetlenül elszállításra kerül.

A rendszer automatikusan változtatja a gyűjtők állapotát, mely lehet friss, normál és kritikus.

Zöldterületek fenntartása:

Zöldfelületek kezelése során is használja a DeerGarden a QTA alkalmazást, mint parkok, közterületek zöldfelületei vagy egyényári virágágyások karbantartása folyamán.

A feladatok elvégzését és annak gyakoriságát a fenntartó rendeli el, emellett egyedi karbantartás kérése is igényelhető.

A feladatok elvégzése után fényképpel rögzítik és igazolják a munka elvégzését.

Illegális hulladékok kezelése:

Jogszerűtlenül kihelyezett hulladékok észlelése esetén vagy bejelentés által rögzítik a rendszerben. A bejelentés során szükséges kategorizálni a hulladékot és megadni annak mennyiségét, hogy ezután a fenntartó jóvá hagyja a folyamatot és elszállítsák a típusnak és mennyiségnek megfelelő járművel.

A hulladék kategóriája lehet zöldhulladék, építési hulladék, veszélyes hulladék, vagy egyéb tárgyak.

A munka elvégzése után dokumentálják a tényleges mennyiségét, illetve fénykép készül a megtisztított területről. (DeerGarden)

Összességében a QTA tárolja a karbantartott terület gondozást igénylő elemeit a kitelepítéstől kezdve a rendszeres fenntartáson át. Ezen elemek egyenként szerepelnek e rendszerben egyedi azonosítóval, amit a helyszínen QR kóddal jelölnek. A fenntartás gyakoriságát számontartja, automatikusan jelez a karbantartást igénylő helyszíneken.

A munka elvégzése vagy automatikus, vagy speciális esetben a fenntartó által jóváhagyott feladat. A munkafolyamat elvégzése után rögzítik az elvégzett feladatokat idővel, pontos lokációval és fényképpel ellátva. Ezáltal könnyen ellenőrizhető és visszakövethető mind a munkavégzés, mind a helyszín változásai. Ezen adatok tulajdonában könnyen készíthetők kimutatások és keretösszegek is.

Rendelkezik saját térképpel, mely egyenként jelöli a különböző funkciójú területeket, utakat, fákat, hulladéktárolókat és egyéb kisarchitektúrákat.

6.5 Fenntartási munkálatok

A Bikás park intenzív fenntartású park. A fenntartás szempontjából különböző elemekre bontva tekintem át állapotukat és fenntartásukat.

A parkfenntartási munkák leírását a XI. Kerület Újbuda Önkormányzatának Zöldfelületi Csoportjától kapott 2022-ben elvégzett fenntartási adatok, illetve a DeerGarden-től kapott információk alapján állítottam össze.

Általánosságban elmondható a Bikás parkról, hogy nagy gyepfelületekkel rendelkezik, többségében koros fákkal, cserjékkel, a tó körül vízpartimitátor növényekkel, és elszórtan virágágyakkal

Gyepfelületek ápolása

A park nagyméretű gyepfelületekkel rendelkezik, melyek intenzív használatnak vannak kitéve, így elhagyhatatlan ezek rendszeres karbantartása.

A fűnyírást áprilistól novemberig végzik, síkfelületen és rézsűn egyaránt. Intenzív fenntartási időszakban kéthetente, ősszel havonta egy alkalommal végzik. Nagyméretű területeken duplapados fűnyíró traktorral folytatják ezt a feladatot.

A teljes gyepfelület locsolása öntözőrendszerrel történik.

A nyár folyamán indokolt esetben gyeptakarítást is végeztek.

Egynyári és kétnyári virágágyás ápolása

A park kevés virággal díszítő fajjal rendelkezik, melynek hiányát a későbbiekben szereplő kérdőív eredményei is igazolják. Azonban a közelmúltban megjelentek ezen hiányok pótlásának törekvései. Kísérlet szerűen beültetésre került néhány rács nélküli faverem. Színes és közkedvelt fajok kerültek kiültetésre.

Ezek májusban talajelőkészítést követően kerülnek beültetésre, vagyis ásás, tápanyag-utánpótlás, majd ültetést és locsolás. Innen számítva szeptemberig kapnak rendszeres öntözést lajtkocsiról vagy kerti csapról. Nyár folyamán a hőmérséklettől függően változik ennek rendszeressége, a kiszáradás kiküszöbölése érdekében. Júliusban leszedik az elvirágzott részeket.

A virágágyak rendszeres kapálását és gyomlálását márciustól októberig végzik.

Évelő növények ápolása

A nyugdíjasok kertjében van jelen nagyobb mennyiségű dísznövény kiültetés, emellett a park más területein elszórva is helyet kaptak évelő dísznövények.

Márciustól rendszeresen végzik a növénykiültetések kapálását, gyomlálását, takarítását és öntözését, egészen decemberig, amikor visszavágják őket.

Öntözésük lajtkocsiról vagy kerti csapról történik elhelyezkedésüktől függően.

Cserjék ápolása

A cserjék kapálását és takarítását márciustól decemberig végzik rendszeresen. Tavasztól őszig metszik őket, ennek időpontja fajfüggő, mivel a virágzás végét követő időszakban a legalkalmasabb. Öntözésüket lajtkocsiról, vagy kerti csapról folytatják.

Sövények ápolása

A sövények ápolási feladatai közé tartozik a nyírás, kapálás és takarítás, mely feladatokat áprilistól decemberig bezárólag végeznek el.

Rendszeres kapálást igényelnek, mivel gyomos területen nem megfelelően fejlődnek.

A parban nagy számban vannak jelen nyírott sövények, ezek formára vágása gyakori rendezett megjelenésük és egészségük fenntartása érdekében.

Öntözésüket lajtkocsiról, illetve kerti csapról végzik.

Fák ápolása

A fiatal fák tányérozása elengedhetetlen, ezeket nyári és őszi időszakban végzik el.

Koros fák speciális karbantartási feladatait közé tartozik a gallyazás, metszés, ifjítás és vágás. Ezeket csak időszakosan, szükség esetén végzik el.

Viharkár eseténél rögzítik a fenntartás szükségességét a QTA rendszerében, és a károkat mihamarabb elhárítják.

Minden faápolási munkálatot követően elszállítják a zöldhulladékot.

Játszóter és mászóka park karbantartása

Ezek a területek intenzív karbantartásban részesülnek a gyermekek biztonsága érdekében. Napi szinten történik fenntartásuk egész évben. Ide tartoznak az általános kerttakarítási munkák, játszóeszközök karbantartása és a zöldfelületek ápolása.

A mindennapi fenntartás részét képezi a burkolt felületek takarítása seprűvel és lombfűvóval, a homokozó karbantartása, a kiszóródott homok visszaseprése és elosztatása. Szükség szerint gyommentesítik az úthálózatot, és összegyűjtik a lehullott lombot.

A fűnyírást szükség szerint szegélyvágóval és fűnyíró traktorral végzik.

A berendezési tárgyai és játszóeszközök rendszeresen alapos átvizsgáláson esnek át, a biztonságos használatuk érdekében. Kár észlelése esetén az eszközt a Deer Garden saját lakatosműhelyében javítja.

Kacsás-tó

Mivel biotóról beszélünk, így a komoly beavatkozási munkálatok folytatása nem engedélyezett. Nem alkalmaznak szűrőberendezést, vegyszereket vagy UV lámpákat. A tó

speciális mederialakítása, tudatos növényalkalmazása, és mikroorganizmusai felelnek a tó öntisztulásáért.

Általános parkfenntartási munkálatok

Dézsás növények öntözését lajtkocsiról, vagy kerti csapról végzik.

A hulladékgyűjtő és kutyapiszokgyűjtő ládákat napi rendszerességgel ürítik a QTA rendszer segítségével.

Lakossági zöldhulladék és letört ágak összeszedése és elszállítása szükség szerint egész évben történik.

A park alsórendű útjai szórt burkolattal rendelkeznek. Ilyen például a petanque pálya, tó környéke és a pihenőkert területe. Ezek a murvasávok gyommentesítése elhagyhatatlan. Ezeket a feladatokat átlagosan kéthetente végzik el márciustól novemberig tartó időintervallumban. A gyommentesítést kézi eszközökkel végzik, alkalmanként megközelítőleg 660 m²-en.

A talajtakaró gyommentesítését átlagosan kéthetente végzik el, márciustól novemberig. A munkafolyamatot évelő kiültetésekben és cserjesávok alatt folytatják.

A park úthálózatának szilárd burkolatú szakaszain a viacolor gyommentesítését havonta egy-két alkalommal végezik márciustól novemberig tartó időszakban. Alkalmanként megközelítőleg 860 m²-es területet tisztítanak meg.

Lombgyűjtésre az őszi és téli időszakban kerül sor. Ez 46730 m² nagyságú területen történik, havi egy-két alkalommal.

Télen hóesés esetén síkosságmentesítést végeznek.

Egyéb kertfenntartási munkálatok: mulcstakarítás, 50%-os talajcsere, sarjhajtások eltávolítása. Ezeket szükség szerinti rendszerességgel végzik.

Parkszervíz

A játszótéri eszközökhöz hasonlóan a park egész területén elhelyezett berendezési tárgyakra odafigyelnek a munkájukat végző kertészek. Amennyiben egy eszköz nem megfelelő állapotú, jelzik a munkáltató felé a QTA rendszerén keresztül. A hibabejelentést követően a lehető legrövidebb időn belül elszállítják az eszközt az esetleges balesetek megelőzése

érdekében. A berendezési tárgyak javítása és felújítása a DeerGarden saját lakatosműhelyében történik.

7 Kérdőíves kutatás

A Bikás park nagy népszerűségnek örvend a lakók és környékiek körében. A park adottságainak, a gyakori rendezvényeknek és az aktív lakóknak köszönhetően mára a Bikás park számos közösséggel rendelkezik. Ezek az aktív és befogadó közösségek hatalmas értékkel bírnak napjainkban, különösen a fővárosban.

A park értékelése során fontosnak tartom megismerni a rendszeres látogatók és helyi lakosok igényeit és véleményét, ugyanis a park precíz fenntartói munkának, az aktív, barátságos közösségnek köszönhetően kijelenthetem, hogy területén nem áll fenn kritikus konfliktushelyzet. Akik először, vagy ritkán látogatják a parkot nem érzékelnek zavaró tényezőt, azonban akik napi-heti szinten használják a területet, azokban felmerülhet esetleges hiányérzet vagy negatív vélemény.

Ezért jelen fejezetben vizsgálom a lakosság parkra vonatkozó elégedettségét, véleményét és fejlesztés iránti igényeit egy online kérdőív keretein belül.

A felmérés nem reprezentatív, mivel önkéntes alapon és online történt. Környéki lakosok által aktívan használt online csoportokban került meghirdetésre. A felmérést 2023. októberében végeztem.

A kérdőív 11 kérdést foglal magába, melyek között szerepelnek a kitöltő szokásaira vonatkozóak, minthogy milyen gyakorisággal és céllal látogatja a Bikás parkot, valamint kitér a park kedvelt tulajdonságaira és hiányosságaira is egyaránt. Szabad véleménynyilvánításra és javaslattételre is lehetőséget kínált.

Összesen 201 db kitöltött kérdőív áll rendelkezésemre, a továbbiakban ezekből vonok le következtetéseket és értékelést készítek.

A felmérésben megkérdezettek 87,5%-a látogatja a parkot napi, heti, vagy havi rendszerességgel, ebből adódóan arra feltételezek következtetni, hogy a válaszadók többségében jól ismerik a területet.

A parklátogatási szokásokra adott válaszok alapján az látható, hogy a legnépszerűbb tevékenység a pihenés-kikapcsolódás, ezt követi a rendezvények látogatása, másokkal való találkozás, gyerekekkel-családdal való időtöltés, sportolás, kutyasétáltatás, játszótér használata, és további 16% „egyéb” tevékenység.

A park két legkedveltebb területe a Kacsás-tó, illetve a domb és gyepfelületek, melyek eredményei kiemelkedően magasak. Ezeket követik a vendéglátó egységek, a metróállomás környezete, a játszótér, a futópálya, a kutyafuttató, az „egyéb területek”, a pihenőkert, a kosárlabdapálya, és utolsó helyen a focipálya.

A válaszadók 65,5%-a biztonságban érzi magát a park területén még sötétben is, 31,5%-a csak nappal és 3%-a egyáltalán nem.

A park tisztaságával kapcsolatban a többség teljesen, illetve közepesen elégedett. A kitöltők csak 3%-a gondolja úgy, hogy a park rendezetlen és elhanyagolt állapotú.

A növényzettel kapcsolatban túlnyomórészt pozitív vélemény érkezett. Elsősorban rendezetnek, gazdag és változatosnak tartják. A kitöltők 15,6%-a gondolja úgy, hogy egyhangú és nem látványos, valamint 4,5%-a szerint elhanyagolt és hiányos.

Az ülőfelületek mennyiségével a válaszadók 60,7%-a elégedett és a maradék 39,3%-a elégedetlen.

Legnagyobb arányban elégedetlenség a mosdó használatával, a varjak jelenlétével és a szemét mennyiségével van. Ezután következik a világítás hiánya, gyenge közbiztonság, „egyéb konfliktushelyzetek”, árnyék hiánya és utolsó sorban a túlzott mértékű zaj.

A válaszadók véleménye szerint a park hiányt szenved elsősorban ivóutakból, ülőfelületekből, hulladékgyűjtő ládákból és virággal díszítő növényekből. Ezek után a kutyapiszokládák, asztalok, fák, napvitorlák-árnyékolók, és kerékpártámaszok hiányosságát tapasztalják. A kitöltők 7,5%-a „egyéb parki elemet” hiányol, 8,5%-a pedig elégedett és nem hiányol semmit.

A kérdőív lehetőséget adott szabad véleménynyilvánításra, milyen hiányosságokkal és konfliktushelyzetekkel találkoznak rendszeresen a parkban az idelátogatók. A legnagyobb arányban a kutyák póráz nélküli sétáltatását látják problémának, mivel ez törvénybe ütközik a kutyafuttatón kívüli területek használatakor. Emellett negatív véleménnyel nyilatkoztak a hajléktalanok jelenlétéről. A harmadik leggyakrabban említett konfliktushelyzet forrása a varjak nagyszámú jelenléte, valamint az általuk okozott károk, mint például a hulladéktároló ládák tartalmának szétszórása.

A helyi lakosság problémának látja a gyakori nagyszabású rendezvények ideje alatt a hulladékgyűjtő ládák mennyiségét és a bekövetkező kitaposást a gyepfelületeken.

Kisebb arányban felmerült még a mosdó korlátozott használata, világító testek hiánya különböző területeken és esős időjárás idején a sáros területek megjelenése.

A szabad javaslatétel keretein belül a 3 legnépszerűbb válasz a közterületfelügyelők aktívabb jelenléte, több ülőfelület és asztal elhelyezése, valamint virággal díszítő növények kiültetésének igénye. A prioritási sorrend ezek után a következő: varjak számának csökkentése, nagyobb számú és méretű hulladéktároló ládák elhelyezése, mellyel a varjak nem okoznak kárt a park tisztaságában, rugalmasabb mosdóhasználat lehetősége, több világító test elhelyezése, valamint több rendezvény szervezése.

8 Következtetések és javaslatok

A Bikás park jelentős szerepet tölt be Újbuda életében. Zöldfelületei, rekreációs funkciói és kiszolgáló infrastruktúrája a lakók igényei kielégítésére szolgálnak. Ezek felújítását közel tíz éve végezték, azonban kijelenthetem, hogy jó minőségüknek és elhelyezésüknek köszönhetően nem történt jelentős amortizáció. A park aktív használatnak van kitéve, így állapota megőrzése érdekében intenzív fenntartásban részesül.

A fenntartási feladatokat kellő rendszerességgel és precízséggel végzi a felkért vállalat. A park látogatói szokásait jó magaviselet és tudatos parkhasználat jellemzi. Nincs jelen nagymértékű rongálás. Azok, akik először járnak itt, csekély eséllyel veszik észre a park gyengeségeit, esetenként felmerülő konfliktushelyezeteit. Azonban a rendszeres parkhasználókban, akik otthonosan mozognak a területen felmerülhetnek kellemetlen, negatív érzések. A korábbi kérdőívben ezt a kérdéskört vizsgálom. Mik azok a parki elemek vagy tulajdonságok, amik kis mértékű beavatkozásával kiküszöbölve, kellemesebbé tennék a park látogatását?

A kérdőívet kitöltők nagy része kitért a kutyák sétáltatásának problémájára. A park területén tilos póráz nélkül sétáltatni a kutyákat, ez alól kivételt képeznek a kutyafuttatók területei.

(41/2010. (II.26.) kormányrendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról /idézet: 17.§ (1.))

Ennek ellenére rendkívül magas számmal engedik szabadon állataikat a kutyasétáltatók. A törvény megsértése mellett megijeszthetik a gyermekeket, illetve zavarhatják a parkban sportolókat is. Ezért javaslom a törvény betartatását, illetve felhívni a figyelmet erre.

A kérdőív kitöltői a nyilvános illemhely bizonytalan használatával jelezték elégedetlenségüket. Habár úgy van kiépítve, hogy személyzet nélkül, pénzbedobással igénybe lehessen venni, ennek rendszere mégsem így működik. Napjainkban az illemhely használatáért személyzet felel. Nyitvatartási ideje hétfőtől péntekig, 8:00-16:00, szombaton 6:00-16:00, és vasárnap zárva van. Javaslom a nyitvatartási idő meghosszabbítását, a pénzbedobással történő rendszer javítását.

Nagy számban hívták fel a figyelmet a kérdőívben belül a hajléktalanok jelenlétére is. Sok látogató gyakoribb időközönként, több közterület felügyelő jelenlétét javasolta.

A varjak igencsak preferálják ezt a nagyméretű zöldfelületet, így a környék egyedei ide tömörülnek. Magas létszámuk miatt gyakran okoznak kellemetlenségeket. Habár a hulladékgyűjtő ládák rendelkeznek fedővel, keskeny résükön keresztül kiemelve a láda tartalmát szétterítik a talajon. Az esetenként megjelenő szemét jelenléteért gyakran ezek az állatok felelnek. Emellett nagyszámú jelenlétük félelmet kelthet a látogatókban. Mivel dolmányos varjakról (*Corvus cornix*) beszélünk, így javaslom a varjak elleni védekezést a park területén.

A kérdőívet kitöltők nagy része jelezte a szemét jelenlétét. Ennek egyik oka a varjak jelenléte. Mivel a park területén a DeerGarden munkatársai minden nap ürítik a hulladékgyűjtő ládákat, melyek igen sűrűn találhatóak a parkban, ezáltal arra következtettek, hogy a metróállomás környezetének állapota húzódhat háttérben. Nagy átjárásnak van kitéve ez a terület, ebből adódóan több szemét jelentkezik a mindennapokban. Javaslom e terület gyakoribb átfogó fenntartását.

A metróállomás kedvezőtlen állapotát erősíti még a mozgólépcsős feljáró zöldtetője. Állapota jelentősen elhanyagolt, így egy igénytelen látványt nyújt az ideérkezők számára. Területe a BKK hatáskörébe tartozik. Javaslom e terület rendszeres fenntartását, ugyanis megfelelő ápolással ez egy különleges látványelemmé válna.

A kérdőív kitöltői kitértek a rendezvények alkalmával keletkező szemétre is. Ilyen nagyszabású eseményeknél több szemétygyűjtő ládát igényelne a park, mivel a meglévők gyorsan megtelnek méretükből adódóan. Javaslom a megrendezésre kerülő események ideje alatt nagyméretű ládák kihelyezését.

A parklátogatók valamennyi helyen hiányolják a világító testek számát és sűrűségét. Elsősorban a sportpályák területein igényelnek erősebb világítást, annak érdekében, hogy sötétedés után is használatba tudják venni azokat.

Az ivókutak mennyiségével kapcsolatban is érkezett panasz. A parkban négy darab kút található, ezek a terület ellenkező oldalain foglalnak helyet. Azonban ebből három a játszótér és kutyafuttatók kerítéssel körbezárt területén belül található. Úgy gondolom, hogy sok látogató nem veszi észre ezek jelenlétét, így feltüntetésüket javaslom.

A park növényállománya mai napig hiányt szenved virággal díszítő fajokból, így javaslom ezek pótlását.

9 Összegzés

Az Újbudai Bikás park a főváros XI. kerületében, Kelenföld szívében terül el. Mester Jenő és Karádi Gábor tervezte 1972-ben az épülő Kelenföldi lakótelep zöldfelületének. A park a kor stílusában épült meg a környéki lakosok rekreációs igényei kielégítésével. A terület csak kisebb felújításokon esett át egészen a kétezres évek elejéig, amikor megkezdték a négyes metró építését. A park ekkor teljes területét átépítés alá vonták és számos funkcióval gazdagodott. Különböző sportpályák és sportolási lehetőségek kerültek kiépítésre. Kosárlabdapályával, focipályával, petanque pályával, kültéri fitness parkkal, futókörrel, görkorcsolyapályával és pingpongasztalokkal bővült a park. Emellett telente térítésmentesen igénybevehető korcsolyapályával is várja a környékieket. A sportolási lehetőségeken túl kikapcsolódás és találkozóhelyként szolgáló funkciókkal is bővült a park. Kiépítésre került a metróállomás környezete, ami a park fogadótere, valamint mellett egy inergazdag, kellemes hangulatot árasztó közösségi teret. Itt elhelyezésre került egy kávézó, mellette egy tágas tér vízjátékkal és ülőfelületekkel, valamint itt található a Kacsás-tó is. Ez egy biotó, ami hatalmas népszerűségnek örvend, mivel egy természetes, növényekben és állatokban gazdag látványt nyújt és nyugodt hangulatot teremt. Ezenfelül egy pihenőkerttel is gazdagodott a park, melyben bemutatászerűen kerültek kiépítésre az ágyások. A park nyugati oldalán, a régi játszótér helyén két korcsoportra bontott játszótér szolgál a gyermekek szórakozásáért. A kisebb gyermekeket egy körbekerített, modern megjelenésű, játékban gazdag parkrész várja, míg a nagyobbakat a szabadon elhelyezett mászókapark. Itt került kiépítésre a park szolgáló épülete, ami nyilvános illemhelyet biztosít a látogatóknak. A nagyszámú kutyatartók igénye kielégítésére a park területén két futtató is található. Ezek területei egymástól elválasztva szolgálnak a kis- és nagyméretű kutyák szabad mozgására. Mindezen funkciók és programlehetőségek felett megújításra került a park teljes úthálózata, új berendezési tárgyakkal és növénykiültetésekkel gazdagodott.

A park új arculata megfelel a kor igényeinek, ezenfelül hatalmas népszerűségnek örvend. Aktív használatnak van kitéve, így elhagyhatatlan rendszeres és precíz fenntartása. Erre a feladatra a Deergarden Kertészeti és Szolgáltató Kft.-t kérte fel Újbuda Önkormányzata. A vállalat sajátos és innovatív megoldásokat használ a precíz munkavégzés érdekében. Az Exe Lounge Kft.-van közösen kifejlesztett egy térinformatikai rendszert, ami hatékonyabbá és átláthatóvá teszi a közterületfenntartási és parkfenntartási feladatokat. Az alkalmazás segítségével végzik munkatársaik a mindennapos parkfenntartási feladatokat a Bikás parkban.

A munkavégzés feladatait alkotja a rendszeres játszótérfenntartás, napi szintű hulladékelszállítás, a növényzet ápolási és karbantartási feladatai, a gyepfelületek rendszeres kaszálása, a park teljes területének tisztántartása, gyommentesítése, illetve hóesés esetén síkosságmentesítése.

Egy kérdőív keretein belül vizsgálom a park rendszeres látogatói véleményét és igényeit. A beérkezett válaszokból levonható következtetés, hogy nincs jelen kritikus konfliktushelyzet a Bikás parkban, csak kisebb hiányosságokat szenved. Sűrűn felmerülő problémák közé tartozik a kutyák póráz nélküli sétáltatása, ami szabályellenes is, valamint a hajléktalanok és varjak nagy létszámú jelenléte. Emellett felmerül a parkban megjelenő szemét problémája, valamint a metróállomás zöldterületeinek elhanyagolt állapota. A kérdőívet kitöltők nagy része jelezte még a nyilvános illemhely bizonytalan és rövid nyitvatartási idejének problémáját, valamint a park egyes részeinek gyenge kivilágítását. Az ivóutak száma sokakban hiányérzetet kelt, valamint a park virággal díszítő növényeinek száma is.

Összességében elmondható, hogy az újbudai Bikás park egy növényekben és rekreációs programokban gazdag zöldfelületet nyújt a helyi lakók számára. Ennek további rendszeres és precíz fenntartásával, a hiányosságok pótlásával, és adott esetenként felmerülő problémái kiküszöbölésével a park megőrizheti állapotát és a későbbi generációknak is népszerű rekreációs helyszínéül szolgálhat.

10 Irodalomjegyzék

M. D. dr. (1934): A „Bibic-telep” nyomorúsága. Budai Napló, 31(1152.)1-2. Letöltés dátuma: 2023. 10. 04. forrás:

https://library.hungaricana.hu/hu/view/FSZEK_HelyiLapok_BudaiNaplo_1934/?pg=0&layout=s&query=bibic

Edvi I. (1896): VIII. Ásványvizek. A magyar királyi államvasutak és az üzemükben levő helyi érdekű vasutak áruforgalmi viszonyai, 1, 11-12. Letöltés dátuma: 2023. 10. 04. forrás:

https://adt.arcanum.com/hu/view/Books_18_Gazdasagtortenet_1081_Magyar_kiralyi_allamvasutak_aruforgalmi viszonyai_1_1063/?query=kelenf%C3%B6ld+k%C3%BAt&pg=82&layout=s

Péteri M., Back F. (2000) Ötvenéves a fővárosi Szent Imre Kórház. Orvosi Hetilap, 141(26)1465-1467. Letöltés dátuma: 2023. 10. 21. forrás:

https://adt.arcanum.com/hu/view/OrvosiHetilap_2000_06/?pg=202&layout=s&query=k%C3%BAt

Horusitzky H. (1938) Budapest Duna jobbparti részének hidrogeológiája. Hidrológiai Közlöny, 18,236-240. Letöltés dátuma: 2023. 10. 21. forrás:

https://adt.arcanum.com/hu/view/HidrologiaiKozlony_1938/?query=erzs%C3%A9bets%C3%B3sf%C3%BCrd%C5%91+&pg=265&layout=s

Benedek I. (1969) A mérleget helyrebillenti: Kelenföld — Két vagon pénz az építéshez. Magyar hírlap, 2(301)7. Letöltés dátuma: 2023. 10. 05. forrás:

https://adt.arcanum.com/hu/view/MagyarHirlap_1969_10/?query=Zilahy+0W+Istv%C3%A1n+&pg=382&layout=s

Jolsvai A. (2018) SZOBORPARKŐR - A Monda legendája. Budapest, 41(2)32. Letöltés dátuma: 2023. 09. 05. forrás:

https://adt.arcanum.com/hu/view/Budapest_2018/?query=kiss+istv%C3%A1n+monda&pg=69&layout=s

Viczián Zs. (2013) A Bikás park megújításának tervei. Heti Válasz, 13(21)48-49. Letöltés dátuma: 2023. 09. 27. forrás: https://adt.arcanum.com/hu/view/HetiValasz_2013_05-06/?query=bik%C3%A1s+0W+park&pg=259&layout=s

Radó Dezső Terv Budapest Zöldinfrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akcióterve (2021)

Letöltés dátuma: 2023. 09. 23. forrás:

https://budapest.hu/Documents/Rado_Dezso_Terv_2021.pdf

Balogh P., Erő Z., Mohácsi S.(2007) A budapesti „négyes metró” és a városi szabadterek. 4D

- Tájépítészeti és Kertművészeti Folyóirat, 5(6)22-23. Letöltés dátuma: 2023. 09. 23. forrás:

https://adt.arcanum.com/hu/view/KerteszetiEgyetem_4Dfolyoirat_2007/?query=bik%C3%A1s+park&pg=91&layout=s

Kerületi építési szabályzat (kész) és szabályozási terv (2012): Helyzetfeltáró és helyzetelemző

munkarész. 100. Letöltés dátuma: 2023. 08. 15. forrás:

https://ttr2.ujbuda.hu/sites/default/files/attachments/files/2017_04/xi-kesz-i_utm_helyzetfeltaro_es_helyzetelemzo_munkaresz_0.pdf

V. Zs. (2014) Folytatódik a Bikás park fejlesztése. Heti Válasz, 14(34)55. Letöltés dátuma:

2023. 10. 11. forrás: [https://adt.arcanum.com/hu/view/HetiValasz_2014_07-](https://adt.arcanum.com/hu/view/HetiValasz_2014_07-09/?query=bik%C3%A1s+0W+park&pg=522&layout=s)

[09/?query=bik%C3%A1s+0W+park&pg=522&layout=s](https://adt.arcanum.com/hu/view/HetiValasz_2014_07-09/?query=bik%C3%A1s+0W+park&pg=522&layout=s)

7/2009./XI.ÖK/I.22./ HATÁROZATTAL JÓVÁHAGYOTT INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA ÉS A KULTURÁLIS VÁROSKÖZPONT ELŐZETES AKCIÓTERÜLETI TERVE (2009) Letöltés dátuma: 2023. 10. 21. forrás:

https://kultura.ujbuda.hu/sites/default/files/bp_xi_ker_2009_12_15.pdf

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda: Integrált Településfejlesztési Stratégia, 2014-2020.

Helyzetfeltáró és helyzetértékelő munkarész. Letöltés dátuma: 2023. 10. 21. forrás:

<https://kozigazgatas.ujbuda.hu/hirdetotabla-palyazatok/ujbuda-integralt-telepulesfejlesztesi-strategiaja-2014-2020>

Internetes források, honlapok:

Google Earth honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 09. 16. forrás: <https://www.google.com/intl/en/earth/>

BKK honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 09. 16. forrás: <https://bkk.hu/>

Újbuda Parkolásüzemeltető Nonprofit Kft. honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 09. 17. forrás: <https://parkolas.ujbuda.hu/>

Újbuda honlapja: Kelenföld. Letöltés dátuma: 2023. 09. 21. forrás: <https://keruletunk.ujbuda.hu/kelenfold>

Központi Statisztikai hivatal honlapja: Kelenföld. Letöltés dátuma: 2023. 09. 21. forrás: <https://www.ksh.hu/kereses?q=kelenf%C3%B6ld>

OpenStreetMap honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 09. 02. forrás: <https://data2.openstreetmap.hu/index.php>

Domonkos Cs. (2021): Kelenföld születése – Egy mocsár helyén kezdődött 55 éve az egyik legnagyobb budapesti lakótelep építése. PestBuda honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 09.15. forrás: https://pestbuda.hu/cikk/20210319_kelenfold_szuletese_eg_y_mocsar_helyen_kezdodott_55_eve_az_egyik_legnagyobb_budapesti_lakotelep_epitese

Újbuda Retro honlapja: A Tétényi úti Keserűvíz-telep és az Erzsébet sósfürdő. . Letöltés dátuma: 2023. 09.15. forrás: <https://ujbuda.energyline.hu/viewtopic.php?f=1&t=8&p=83&hilit=keser%C5%B1s%C3%B3s#p83>

funiQ honlapja: Erzsébet Sósfürdő. Letöltés dátuma: 2023. 10.01. forrás:

<https://funiq.hu/3446-erzs%C3%A9bet-s%C3%B3sf%C3%BCrd%C5%91-szent-imre-k%C3%B3rh%C3%A1z>

Lechner tudásközpont honlapja: Felülnézet. Letöltés dátuma: 2023. 08.21. forrás: <https://lechnerkozpont.hu/cikk/felulnezet>

Építészfórum honlapja (2021): Kiderült, mi lesz a Tétényi úti szolgáltatóház sorsa: új kelenföldi városközpont épül. Letöltés dátuma: 2023. 10.01. forrás: <https://epiteszforum.hu/kiderult-mi-lesz-a-tetenyi-uti-szolgaltatohaz-sorsa-uj-kelenfoldi-varoskozpont-epul>

M4-es metró hivatalos honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 08.25. forrás: <https://www.metro4.hu/hu>

Újbuda honlapja: Előterjesztés (2012) Letöltés dátuma: 2023. 08.21. forrás: https://kozigazgas.ujbuda.hu/sites/default/files/2_eloterjesztes_4.pdf

S73 honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 08.10. forrás: <https://s73.hu/>

Újbuda honlapja: Családi szabadidőközpont épül a Bikás parkban (2013). Letöltés dátuma: 2023. 08.21. forrás: <https://kozigazgas.ujbuda.hu/onkormanyzat/csaladi-szabadidokozpont-epul-a-bikas-parkban>

Építészfórum honlapja (2014): Kis épületek a Bikás parkban. Letöltés dátuma: 2023. 08.28.
forrás: <https://epiteszforum.hu/kis-epuletek-a-bikas-parkban>

Újbuda honlapja: Közigazgatás. Letöltés dátuma: 2023. 10 .23. forrás:
<https://kozigazgatas.ujbuda.hu/>

Újbuda honlapja: Biotó van a Bikásban (2016). Letöltés dátuma: 2023. 10 .23. forrás:
<https://www.ujbuda.hu/ujbuda/bioto-van-a-bikasban>

Újbuda Sportjáért honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 10 .03. forrás: <https://sport.ujbuda.hu/>

Free Sport Parks honlapja: Bikás park. Letöltés dátuma: 2023. 10 .03. forrás:
<https://www.freesportparks.hu/bikas-park>

Újbuda Prizma Közhasznú Nonprofit Kft.: Vahot utcai piac (2020) Letöltés dátuma: 2023. 10
.04. forrás: <https://ujbudaprizma.hu/vahot-utcai-piac/>

Újbuda Sportjáért honlapja: Szobrot kapott a legendás Grosics Gyula Újbudán (2018) Letöltés
dátuma: 2023. 10 .03. forrás: <https://sport.ujbuda.hu/sport/szobrot-kapott-a-legendas-grosics-gyula-ujbudan-galeria>

Újbuda honlapja: Megújult a Bikás szobor, hivatalos nevén Kiss István: Monda című szobra
(2020) Letöltés dátuma: 2023. 10.03. forrás: <https://www.ujbuda.hu/ujbuda/megujult-a-bikas-szobor-hivatalos-neven-kiss-istvan-monda-cimu-szobra>

Újbuda honlapja: Megújult stégek a Bikáson (2023) Letöltés dátuma: 2023. 10. 09. forrás:
<https://ujbudaonline.hu/2023/08/29/megujult-stegek-a-bikason/>

DeerGarden honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 10 .03. forrás: <https://deergarden.hu/>

Képi források:

Berti B. (1967) Kelenföld. Budapest, 5(4). Letöltés dátuma: 2023. 10. 11. forrás:
[https://adt.arcanum.com/hu/view/Budapest_1967/?pg=164&layout=s%2C+2023&query=kele
nf%C3%B6ld](https://adt.arcanum.com/hu/view/Budapest_1967/?pg=164&layout=s%2C+2023&query=kele
nf%C3%B6ld)

Szeretlek Magyarország honlapja.). Letöltés dátuma: 2023. 10. 11. forrás:
<https://www.szeretlekmagyarorszag.hu/>

Arcanum honlapja: Térképek. Letöltés dátuma: 2023. 10. 03. forrás:
<https://maps.arcanum.com/hu/>

Vécsey Gy. (1968) A turizmus- útlevel a békéhez!. Budapest, 6(1)1-4. Letöltés dátuma: 2023. 10. 03. forrás:

https://adt.arcanum.com/hu/view/Budapest_1968/?query=kelenf%C3%B6ldi+0W+lak%C3%B3telep&pg=8&layout=s%2C+2023

Fortepan honlapja. Letöltés dátuma: 2023. 10. 25. forrás: <https://fortepan.hu/>

Archikon honlapja: Bikás park megújítása (2017) Letöltés dátuma: 2023. 09. 04. forrás: <https://archikon.hu/projects/16>

Zöldkalauz honlapja: Bikás park és játszótér. Letöltés dátuma: 2023. 09. 08. forrás: <https://zoldkalauz.hu/bikas-park-es-jatszoter>

Götz E. (2014) A budapesti 4-es metró állomásai. Magyar Építőművészet, (4)11

Facebook: Kelenföldi ismerősök csoportja. Letöltés dátuma: 2023. 09. 08. forrás: <https://www.facebook.com/groups/1695934350655137>

Parkoló honlapja: Újbuda legsokszínűbb parkja (2018) . Letöltés dátuma: 2023. 09. 08. forrás: https://parkolo-co.blog.hu/2018/11/10/ujbuda_legsokszinubb_parkja_bikas_park

Fővárosi Blog honlapja: Útikalauz a 4-es metróhoz: Bikás park (2015) Letöltés dátuma: 2023. 09. 04. forrás: https://fovarosi.blog.hu/2015/12/22/utikalauz_a_4-es_metrohoz_bikas_park

Jogszabályok, rendeletek:

41/2010. (II.26.) kormányrendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról /idézet: 17.§ (1.)

forrás: <https://njt.hu/jogszabaly/2010-41-20-22>

Interjúk:

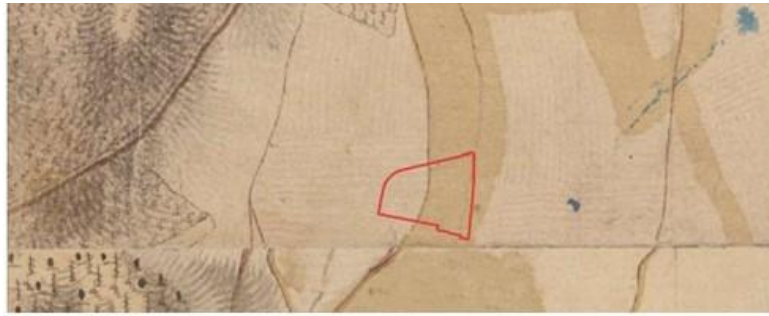
Német Flóra, XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Zöldfelületi csoport ügyintézője, 2023. 10.30.

Krenyácz Krisztián, DeerGarden projektvezetője, 2023. 10. 02.

Koltai Szilvia, kelenföldi lakos, 2023. szeptember

Biró Attila, kelenföldi lakos, 2023. szeptember

11 Mellékletek

Első katonai felmérés (1782-1785)

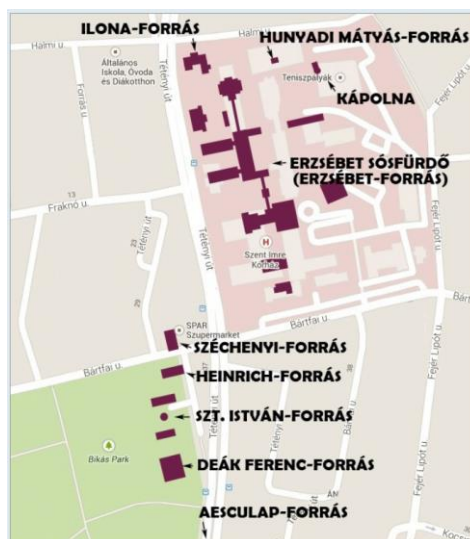

Második katonai felmérés (1819-1869)

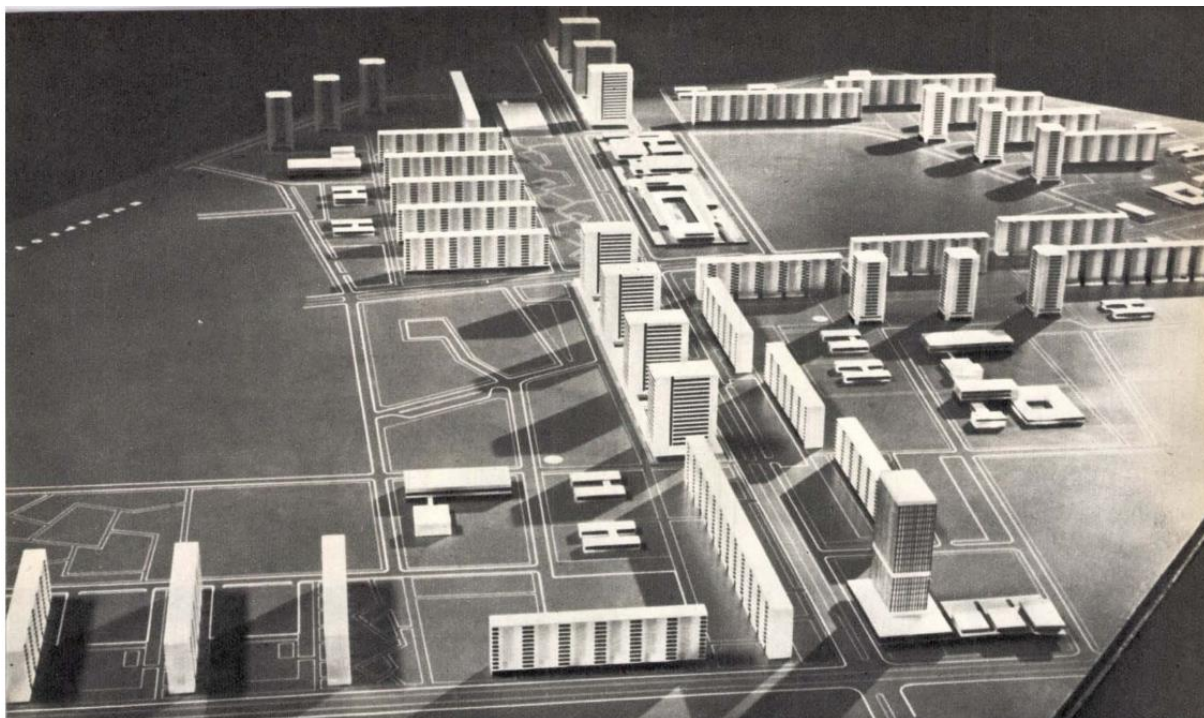
Harmadik katonai felmérés (1869-1887)

8. ábra Katonai térképek Kelenföldről. Forrás: Arcanum: Térképek

9. ábra Források a Bikás park területén. Forrás: Újbuda Retro

10. ábra Kelenföldi lakótelep makettje. Forrás: (Berti B.,1967)

12. ábra Az épülő lakótelep Kelenföldön. Forrás: (Vécsey, 1968)

11. ábra Panelházak a Tétényi út mentén. Forrás: (Fortepan)

14. ábra Kilátás a Bikás parkra. Forrás: (Kelenföldi ismerősök)

13. ábra Csúszdák a Bikás dombon. Forrás: (Parkoló)

15. ábra Bikás park területe 1969-ben. Forrás: (Lechner: Felülnézet)

17. ábra Monda című szobor. Forrás: (Szeretlek Magyarország)

16. ábra Szökőkút a Bikás parkban. Forrás: (Kelenföldi ismerősök)

19. ábra Bikás park a kétezres évek elején. Forrás: (Fővárosi Blog)

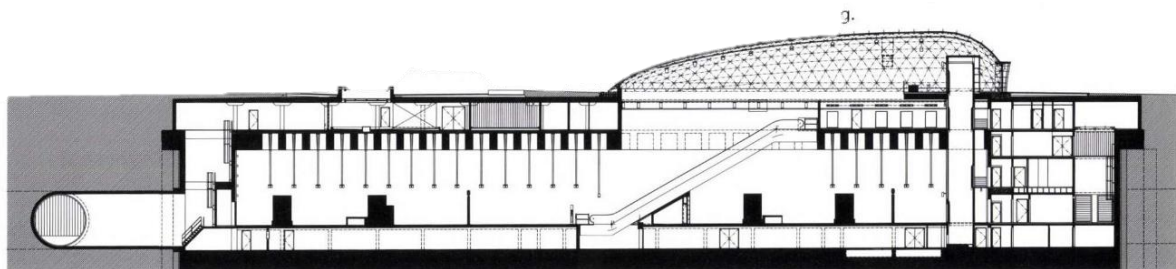
18. ábra Ülőfelületek a Bikás parkban. Forrás: (Zöldkalauz)

21. ábra Bikás parki játszótér. Forrás: (Zöldkalauz)

20. ábra Hajó mászóka. Forrás: (Zöldkalauz)

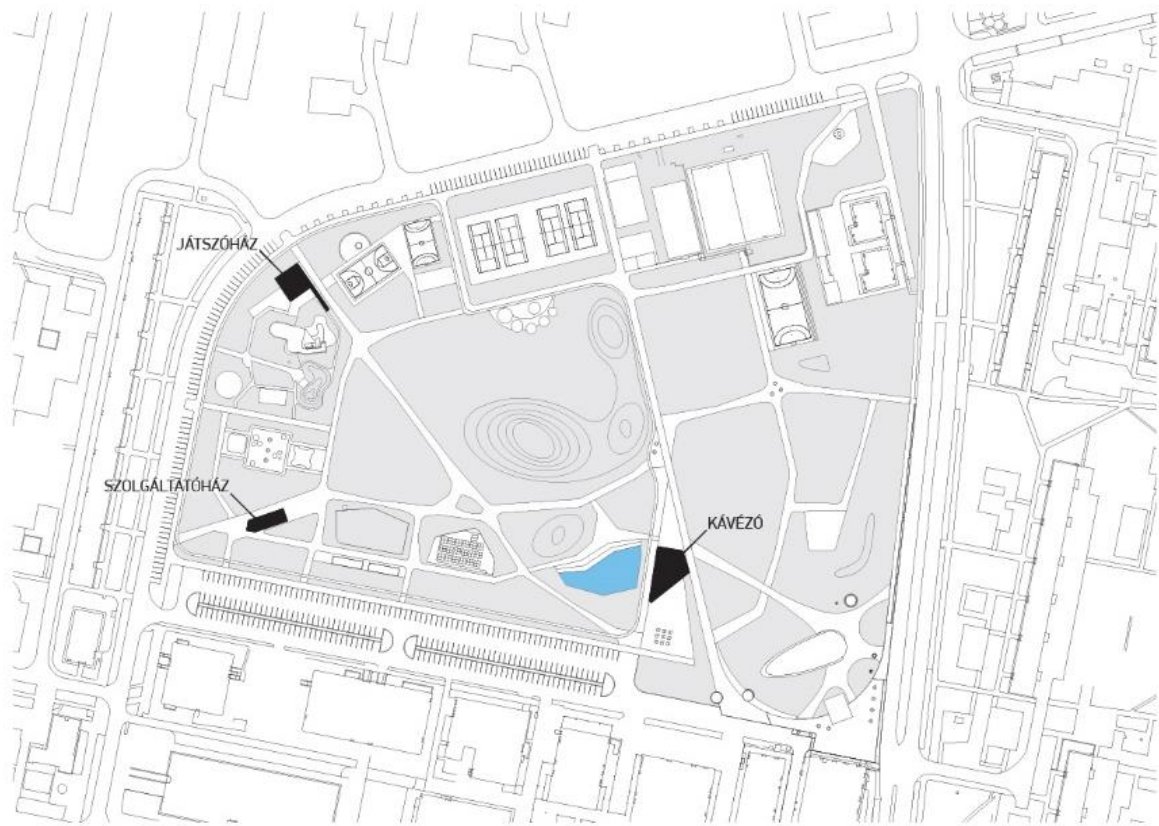

22. ábra Bikás park metróállomás hosszmetaszete. Forrás: (Götz, 2014)

23. ábra Metróállomás üvegkupolája. Forrás: (Götz, 2014)

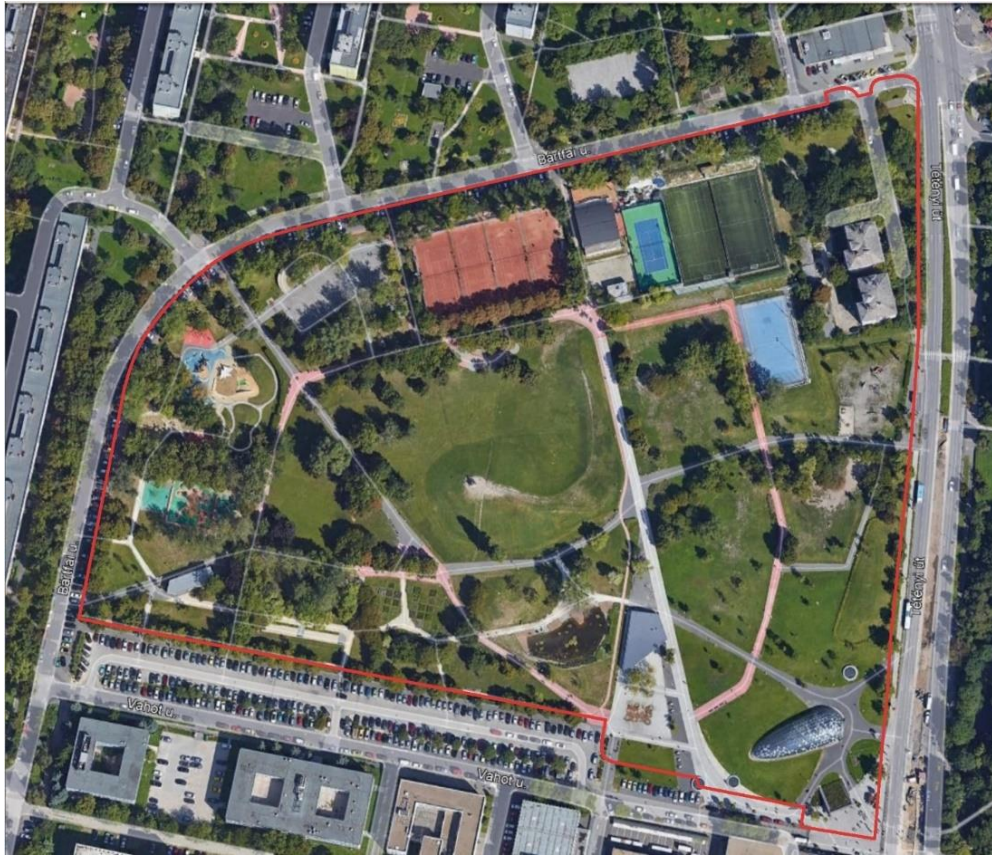

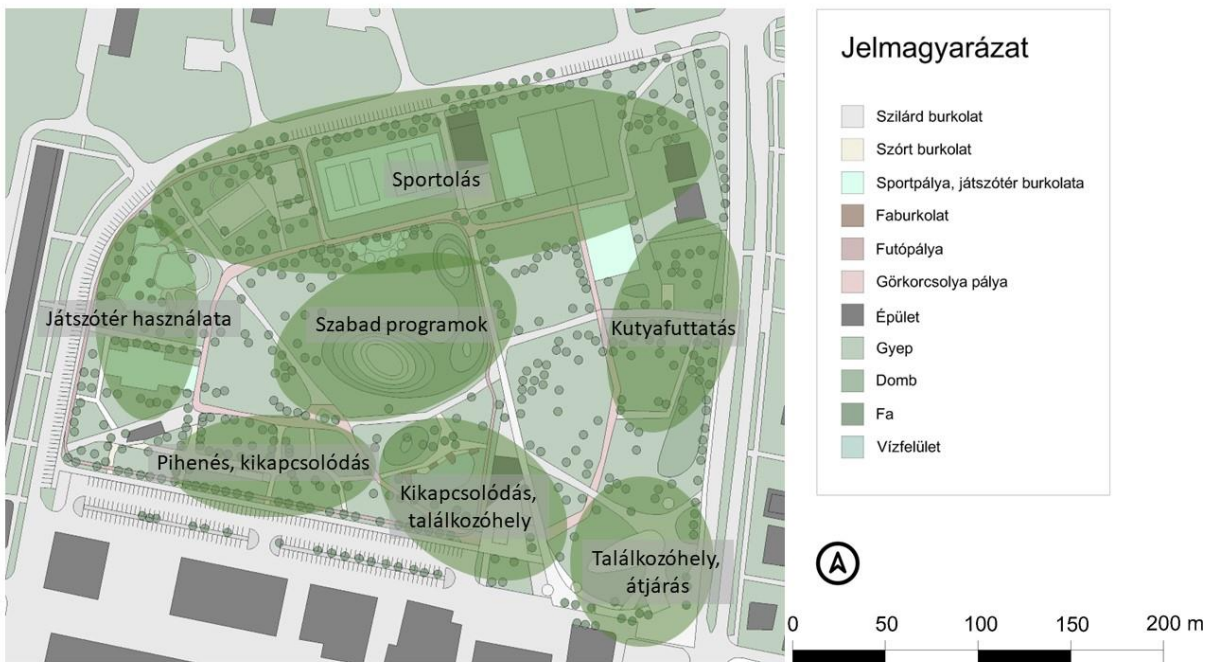
24. ábra Bikás park felújítási terve. Forrás: (Archikon)

25. ábra Kávézó látványterve. Forrás: (Építészfórum, 2014)

26. ábra Bikás park a felújítás után. Forrás: (Google Earth)

27. ábra Funkciócsoportok a Bikás parkban. Saját szerkesztés, 2023

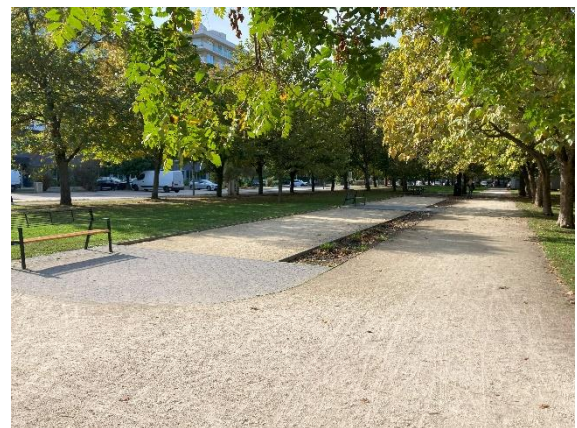
29. ábra Ágyás a pihenőkertben. Saját felvétel, 2023

28. ábra Virágágyás a kávézó mellett. Saját felvétel, 2023

31. ábra Vízjáték a kávézó előtti téren. Saját felvétel, 2023

30. ábra Petanque Pálya. Saját felvétel, 2023

32. ábra Bikás szobor. Saját felvétel, 2023

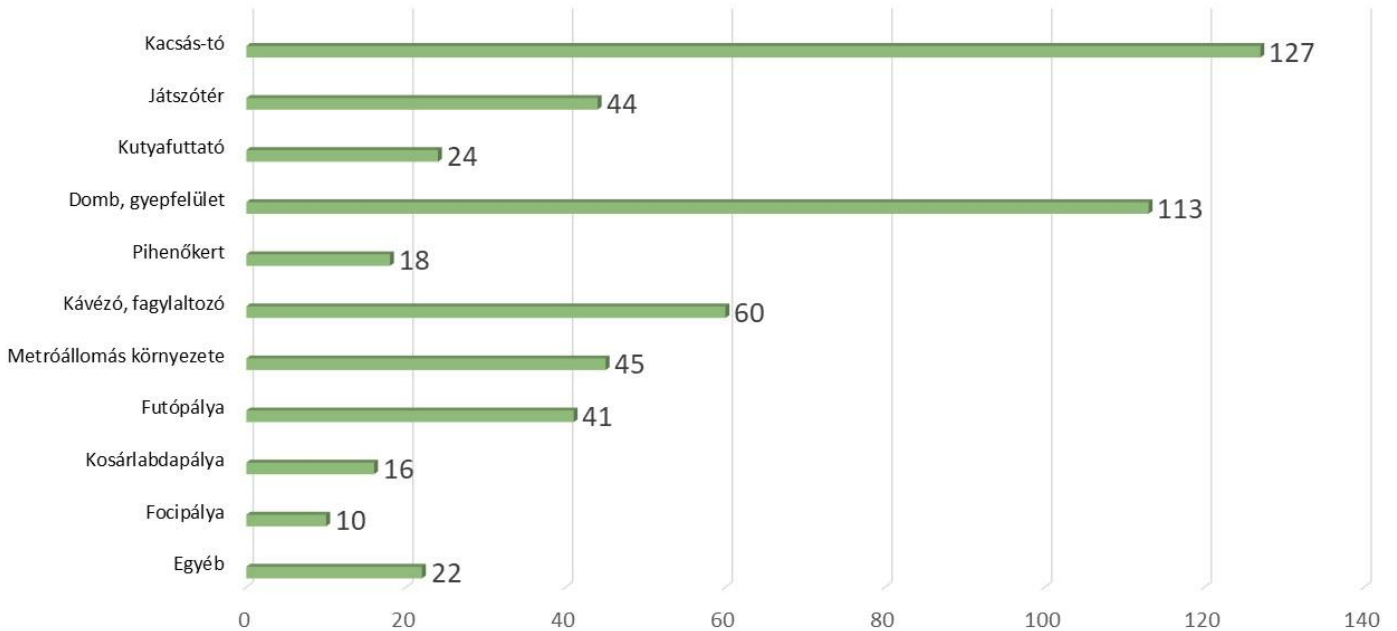
33. ábra Mászókapark. Saját felvétel, 2023

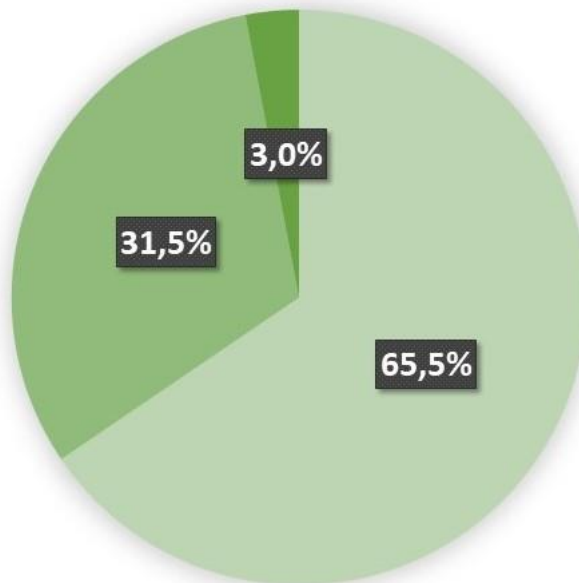
34. ábra Kávézó épülete, Forrás: (Archikon)

A park melyik részén szeret legjobban tartózkodni?

(Több válasz is lehetséges)

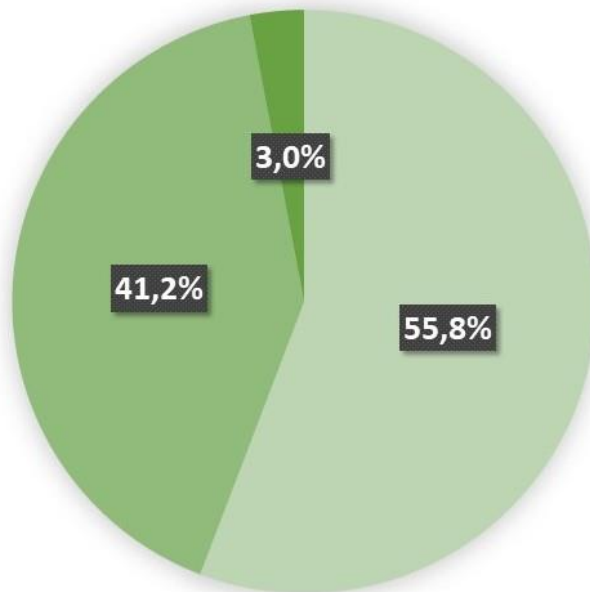
Milyennek érzi a közbiztonságot?

■ Biztonságban érzem magam még sötétben is.   ■ Csak nappal érzem magam biztonságban.   ■ Egyáltalán nem érzem magam biztonságban.

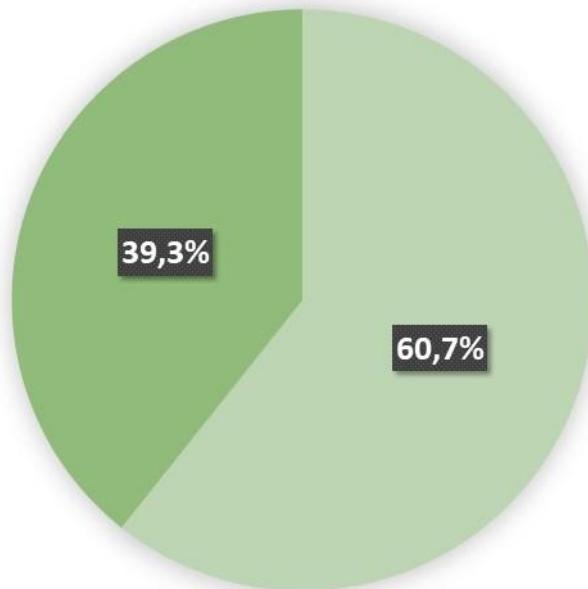

Elégedett a park tisztaságával?

Igen, tiszta és rendezett. Kismértékben rendezetlen. Nem, rendezetlen és elhanyagolt.

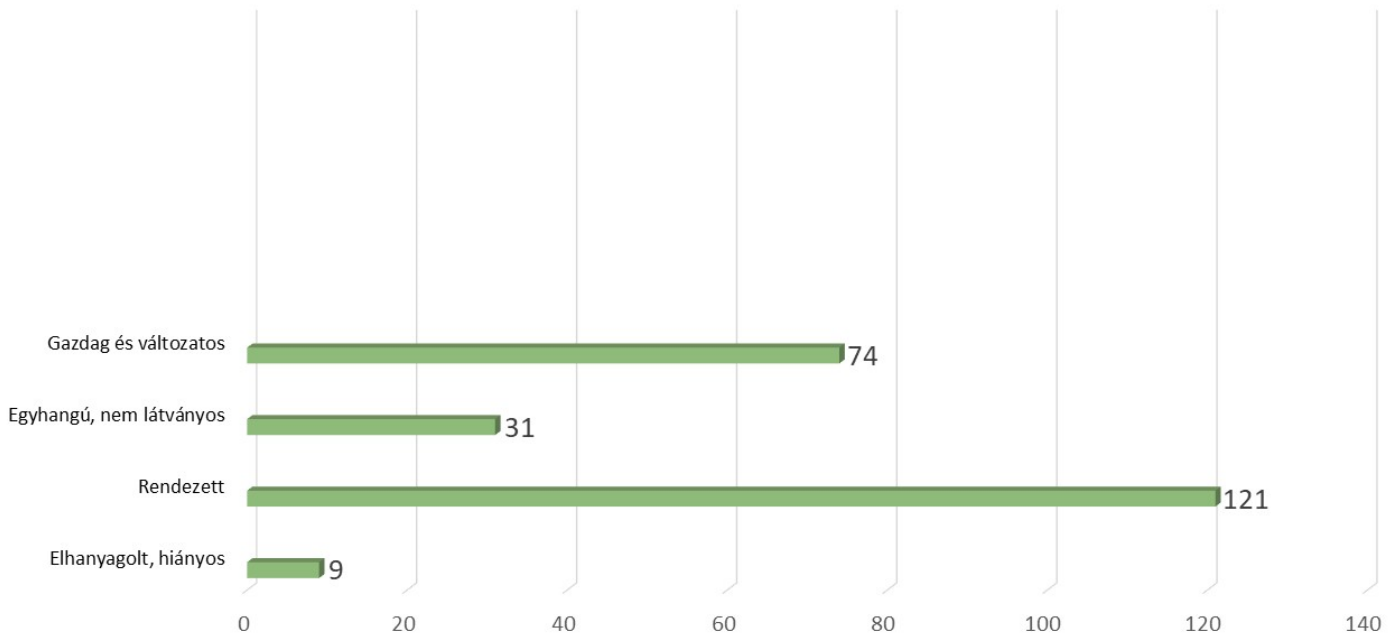
Elégedett az ülőfelületek mennyiségével?

Igen, elégedett vagyok. Nem, keveslem.

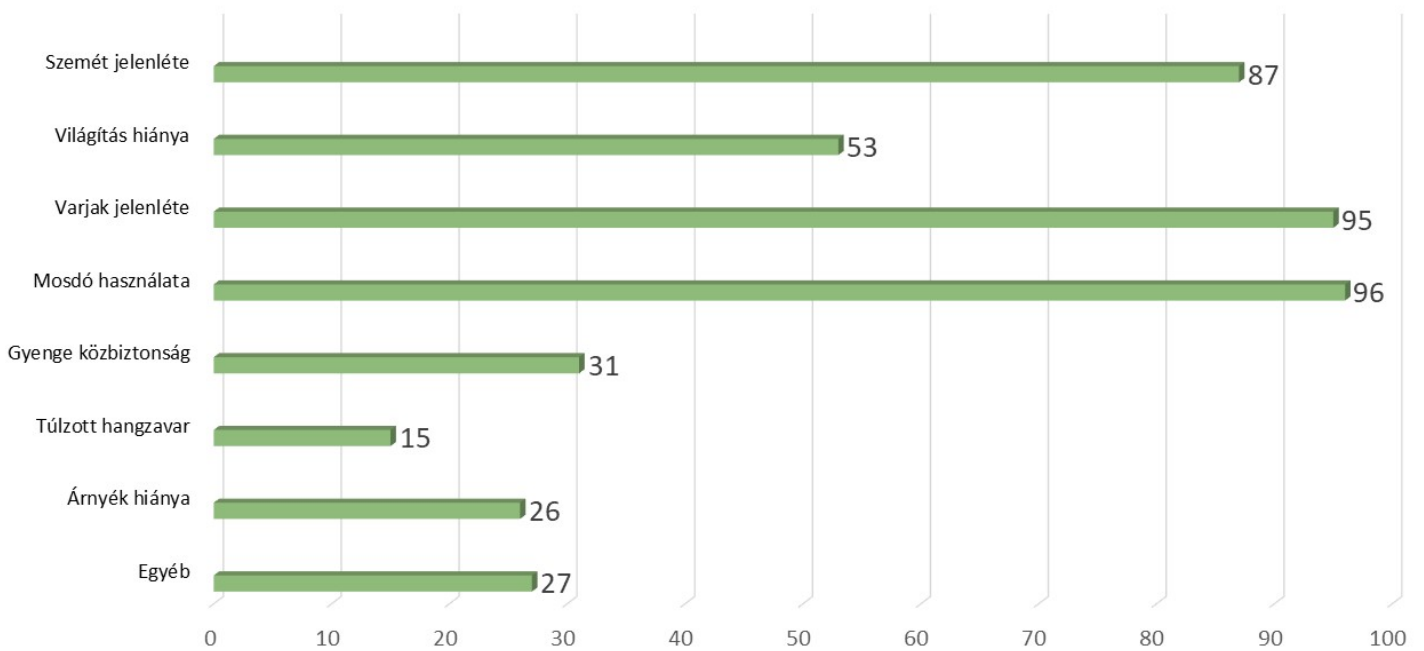
Milyennek látja a park növényzetét?

(Több válasz is lehetséges)

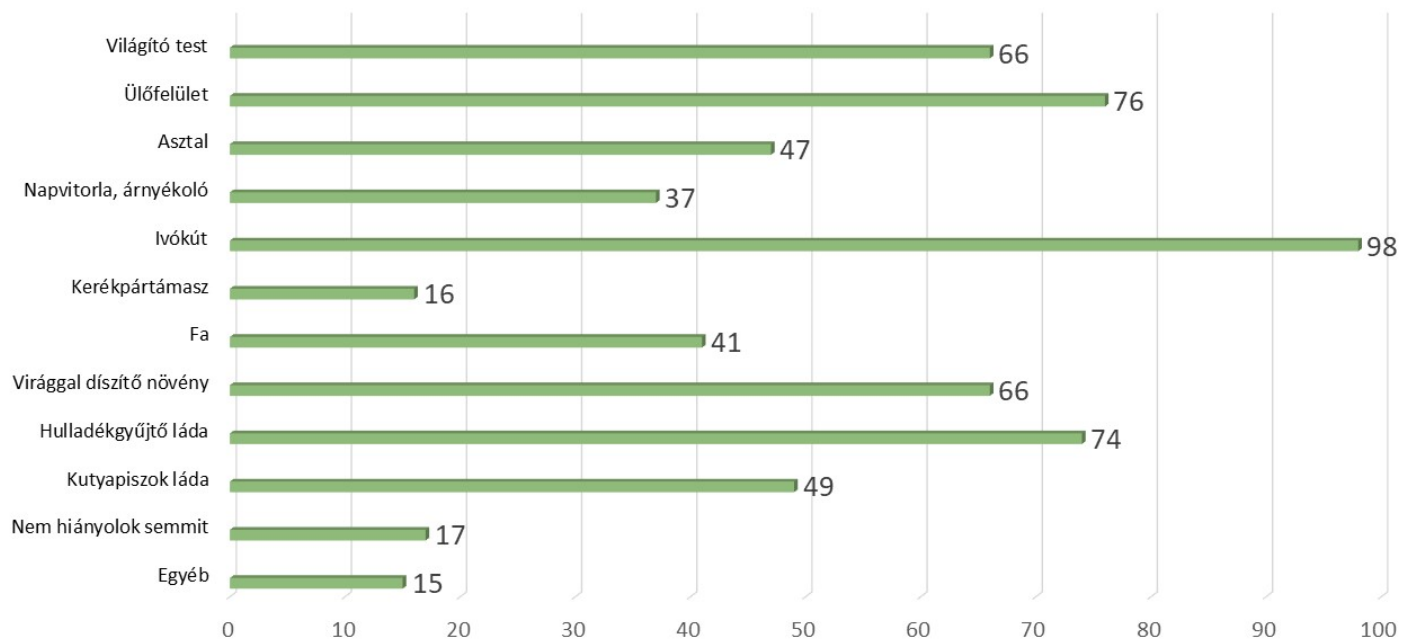
Milyen problémát észlel rendszeresen a parkban?

(Több válasz is lehetséges)

Mit hiányol a parkból, amiből többre lenne szükség?

(Több válasz is lehetséges)

NYILATKOZAT

Alulírott dr. Takács Katalin, Biró Dóra, SQXSNU konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Budapest, 2023 év november hó 13 nap

Takács Katalin

_____
belső konzulens

---

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.

NYILATKOZAT

szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Biró Dóra
A Hallgató Neptun kódja: SQXSNU
A dolgozat címe: Az újbudai Bikás Park története, jelenlegi állapotának bemutatása és fenntartása
A megjelenés éve: 2023.
A konzulens intézetének neve: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
A konzulens tanszékének a neve: Kert- és Szabadtértervezési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitóri rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitóri rendszerében.

Kelt: 2023 év 11. hó 05. nap

Biró Dóra

Hallgató aláírása